שהגזברין יעכבו אותה לשוחטה עד שישומו אותה ומתחייב דמי שומת לב"ה ואשמעינן שאין הקדש חל על גופה של עולה יט[אלא] לענין שתאסר לשוחטה עד שיפדנה הלכך ממתני' ניחא ליה דלא קאמר במתני' שיחול על גוף הבהמה אלא בחוב בעלמא אבל קשיא ליה כיון דמ"מ

כ עולה דיכול להתפיס לחרמי כהנים מ"כ ע"כ ס"ל דהקדש חל על גוף הבהמה דאם לא כן על מה יחול חרם הכהן דלא דמי לחרמי בדק הבית שאם אמר הרי עלי מנה לבדק הבית חייב דאמירה לגבוה כמסירה להדיוט אבל חרמי כהנים ודאי אם אמר הרי עלי מנה לחרמי כהנים אם ירצה יחזור בו דאמירה להדיוט לאו כלום היא וחרמי כהנים לא הוו אלא כא[כאומר חפץ זה לחרמי כהנים שאז ודאי החרמים חל על גוף החפץ מ"כ ע"כ סבר עולא שהחרם חל על גוף הבהמה מ"כ למה אין בה אלא עיכוב גזברין ואמאי כג[כג]הרי איכא איסורא לשחוט עד שיפדנה ומשני מדרבנן כה[כה]כלומר מדאורייתא אינו חל כלל על גוף הבהמה ומדרבנן הוא דחל על גוף הבהמה ואסור לשוחטה ועיקר קרא ודאי אתא לומר שחל על הקדש לכל הפחות להתחייב מטעם חוב ועוד מצא רבי בשם ר"י דפריך מעולא דאמר המתפיס עולה לב"ה ולא אמר לחרמי כהנים ש"מ דסבר דחרמי כהנים לא אמר כלום כרב הונא וקשיא למילתא דדרים דיכול להתפיס לחרמי כהנים כו[ומשני מדרבנן היא דדרים מכל חרם דחרמי כהנים היינו מדרבנן: **למעילה** כז[(ק"ק כתיב). ק"ק מדלא דרשינן כל חרם לומר דמיירי בחרמי כהנים אם כן קדשי קדשים בחרמי כהנים היכא כתיב ואומר מורי הרמ"ר דסמיך אקרא אחריא דכתיב גבי חרמי כהנים (ויקרא כז) והיה השדה בצאתו ביובל קודש כז[(קדשים) לה' כשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו וקדש קדשים לאו דוקא אלא כלומר קדש לה' ומ"ו אומר דאפי' נמי לא דרים כח[כח](כלל דרשי) כל לרבות חרמי כהנים מ"מ הוא יודע דפשטיה דקרא דקדש קדשים קאי לחרמי כהנים דכתיב בתריה לא יגאל ולא ימכר והיינו חרמי כהנים דאין להן פדיון דאילו חרמי בד"ה אדרבה כל עיקרן לפדיון קיימי ומיהו מ"מ היה לריך ייתור לרבות להקדש עילוי מ[מא]משדה קדש לה' דמשמע דממעט להו אבל לענין מעילה מפשטיה שמעינן: **גופא** [המקדיש עולה לב"ה] אין בה אלא עיכוב גזברין. כלומר שומת

גזברין יעכבו אותה מלשוחטה עד שישומו אותה ולא יוכלו לעכב לשמוט עד שיפד' דהקדש עילוי אינו אלא חוב מגזירת הכתוב: **מתיבי** [המקדיש עולה לב"ה] אסור לשוחטה עד שתפדה. שהחרם נתפס על גוף העולה ומשני מדרבנן הוא דאסור לשוחטה אבל ודאי מן התורה מתחייב הוא לשלם הדמים לב"ה ובפרק טבול יום (זבחים קג.) אמר לא מיבעיא למאן דאמר קדשי ב"ה מב[מב]דלאוריתא אלא אפילו למ"ד אין תפסי ה"מ בשר והשתא דאמר מי איכא למ"ד קדשי ב"ה לא תפסי בהקדש עילוי ומתוך הלכה זו מייתבו רש"י לשם ופירש דלמ"ד תפסי היינו מקושיא דהכא דבעי לאוכוחי דאסור לשוחטו מן התורה אלא אפילו למ"ד לא תפסי היינו מהכא דמסיק היינו מדרבנן מכל מקום ה"מ בשר אבל עור תפיס ובעי פדייה: **ואי** מדרבנן אמאי ב' מעילות. ות"ש והא משכחת בכמה מקומות ומועלין מדרבנן גבי דם ובילי עורין (מעילה דף יב) וי"ל דה"מ במידי דלא בדילי מייה אבל הכא בדילי כבר מחמת הקדש קמת[י]: **א"ר** יוחנן [לרבנן] אחד קדשי מזבח ואחד קדשי ב"ה היו בכלל העמדה והערכה. ומתני' דאם מתו יקברו מג[קאי גם אקדשי קדשים דסיפא ור"ש פליג ואמר קדשי ב"ה לא הוו [בכלל העמדה והערכה]: **ורשב"ל אמר** [לרבנן] קדשי מד[מזבח לא הוו קדשי ב"ה הוו. ומתני' דאם מתו יקברו לא קאי אקדשי ב"ה ואע"ג דתני במתילתא הכנה אחד קדשי מזבח ואחד קדשי ב"ה אין משנין אותם ואחד קדשי ב"ה אינו מתעלין אמתרוייהו לא קשיא הא דהא ע"כ לא אכולה קאי דהא הקדש עילוי דלא קאי אלא אקדשי מזבח מה דאמרינא מסתברא דקדשי ב"ה לא היו וקדשי מזבח היו סברות הפוכות זו מזו: **ודברי** הכל בעל מום מעיקרו לא היה. ודוקא בקדשי מזבח אבל בקדשי ב"ה מו[אפילו למאן דאית ליה דהי אין מיכוך בין תם לבעל מום מעיקרו והכי מוכח כל הסוגיא: **אלא** לרשב"ל. דאמר דרבנן לא מיירי כלל בקדשי מזבח ולא היו בכלל העמדה [והערכה] מו[ואם מתו יפדו מח[מיבעי ליה] קלא קשה מנא ליה מט[דילמא נ]מיירי בקדשי מזבח וטעמא דאין הקדשים להאכילן לכלבים

יג[גזברין. שאינה קריבה עד שיבואו הגזברין לעמוד על גבה כדאמרי' בעלמא (תענית דף כו.) היאך קרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד ע"ג אבל שוס דמים לא יהיב לבדק הבית וכ"ש לחרמי כהנים דהא אפילו רב הונא דהוה פליג אחרמי כהנים יד[הוה מודה אבדק הבית:

ומשני **מדרבנן.** (ב) **האיך** כרייתא דנעיל[נ"ל] דשיירא לקדשי מזבח למימרא דחייל עלייהו הקדש עילוי מדרבנן הוא דחייל דמדאורייתא ליכא אלא עיכוב גזברין ועולא נמי כי תילה מדרבנן תילה וקרא טו[לאסמכתא ועיקר קרא למעילה אתא לרבות חרמי כהנים למעילה והכי משמע כל טז[הכרם הוי לה' דאי איתהני מיניה פורתא מעל: **לרבות אימורי קדשים קלים למעילה.** דכתיב לה'. (ג) מהכא דרבי מפיק ר' יונתן נמי קדשי קדשים דכל חלב כתיב יז[ורבי היינו טעמא יח[דאמר קדשים קלים דלדידיה משמע ליה דחטאת ואשם בכלל קדשי ה' הואיל ואין לבעלים בהן כלום ולא איצטריך לרבויי אימוריהם ולר' יונתן מיהא איצטריך לרבויינהו ואע"ג דכתיב בין בחטאת בין באשם קדשי קדשים בנו את אהרן[ט]. ל"א ירושלמי מנלן כלומר מאי משמע האי כל חרם דחייל אקדשי מזבח: יט[**מי קרבי** (ד) . כלומר אם התפיסם לבדק הבית לא[כ]אמאי מקרביהו להו בלא פדיון דקאמר אין בה אלא עיכוב גזברין יב[והאי קרא כתיב לעיל כל חרם קדש כ[ד]דמשמע דחרם חייל אכל יג[ד]הקדש וקדש אסור לשחיטה ולהקריבה עד שתפדה הקדש [ג] **בעלים: שפי מעילות.** אחת משום קדשי מזבח ואחת משום קדשי ב"ה ואי מדרבנן הא לא חיילא קדושה ב"ה אלא מדרבנן: **ראויה.** אילו הויא קדושה בתרייתא יא[מדאורייתא וראוי אי אלו (דמדר' יח[ד] בהוא) דהקדיש ואלו לדאורייתא: **אחד קדשי מזבח הו'.** והאי אם מתו יקברו אכולהו קאי. ר"ש ורבנן תרוייהו יליפי טעמייהו מקרא לקמן בין אליבא דר' יוחנן בין אליבא דר"ל: **זה וזה.** רבי יוחנן ור"ל מודין דלר"ש קדשי בדק הבית לא היו אבל קדשי מזבח היו מדקתני קדשי בדק הבית יפדו ולא אמר שתמת יפדו מכלל דדווקא קאמר: **ודברי הכל.** ועוד שניסם מודין דלדברי הכל בין לרבי שמעון בין לרבנן בעל מום מעיקרו לא הוה בהעמדה והערכה בקדשי מזבח כדמפרש טעמא לקמן [ג.] ובקדשי ב"ה לא מיירי מידי [ה] יח[דבעל מום מעיקרו דמודו דלרבנן קדשי בדק הבית בעו

העמדה והערכה לא שנא בעל מום אחר הקדש ולא שנא קדש מומו להקדשו בעי העמדה והערכה דבקדשי ב"ה לא שאני לן בין בעל מום מעיקרא לאם ונעשה בעל מום שהרי על עניס ואבנים הן חלין: **היינו דאיצטריך ר"ש לפרושי.** דאי הוה אמר שתמת יפדו כיון דתנא קמא בתרוייהו איירי הוי משמע דאתרוייהו פליג להכי פריש: **אלא לר"ל.** דאמר רבנן לא קיימי אלא אקדשי ב"ה: **למה ליה.** לר"ש לפרושי: **לימא.** שתמת ואנא ידענא דלא קאי אלא אב"ה דהא בקדשי מזבח לא איירי כלל לעיל לא בפדייה ולא בקבורה: **ר"ש.** יח[דמתני' לא הוה ידע מאי קאמרי רבנן וסבר דרבנן אתרוייהו קיימי: ומאמר

ואחד משום קדשי בדק הבית. ואי מדרבנן אסורה אמאי ב' מעילות: אימא **ראויה** למעול בה ב' מעילות. אילו מדאורייתא אסור אבל כיון דמדרבנן אין בה אלא מעילה אחת: **ואם מתו.** בעלי מומין שאמר אחד קדשי מזבח כו': **יקברו** ר' **שמעון אומר** קדשי בדק הבית אם מתו יפדו: **אמר** ר' יוחנן. לרבנן דאמר אם מתו: יקברו **אחד** קדשי מזבח **ואחד** קדשי בדק הבית היו בכלל העמדה והערכה. הילכך כיון דמתו ואי אפשר למעבד להו העמדה והערכה לא יפדו אלא יקברו: **וריש** לקיש **אמר** לרבנן קדשי בדק הבית היו בכלל העמדה. ועליה קאמרי ואם מתו יקברו: וזה וזה מודין. בין ר' יוחנן בין ריש לקיש דלרבי שמעון קדשי מזבח היו בכלל העמדה והערכה קדשי בדק הבית לא היו. דהא לא קאמר ר' שמעון בפירוש דיפדו אלא קדשי בדק הבית בלבד: **ודברי הכל.** בין רבנן בין ר' שמעון בין ר' יוחנן ובין ריש לקיש: דבעל מום מעיקרא אם מת דיפדו דלא היה בכלל העמדה והערכה: **אלא** לריש לקיש דאמר דלרבנן קדשי בדק הבית היו ועליהו קאמרי יקברו למה ליה לר' שמעון לפרושי. לר' שמעון קדשי בדק הבית אם מתו יפדו: **לימא אם מתו יפדו.** ואנן ידעינן דאמאי דקאמרי רבנן קא מהדר ר' שמעון: **אמר** לך ריש לקיש. ר' שמעון לא הוה ידע על מאי אמרי רבנן יקברו **והכי קאמר** להו אי בקדשי מזבח תנן אם מתו יקברו כו': (בסוגיא דת"ק) **תניא** כותיה דר' יוחנן. כדקאמר לרבנן אחד זה ואחד זה היו בכלל העמדה והערכה: **ואם כל בהמה טמאה** וגו' **והעמיד את הבהמה לפני הכהן.** דבעי העמדה והערכה בין קדשי מזבח ובין קדשי בדק הבית דבעלי מומין קבועין היינו שהיו קדשי מזבח ובהמה טמאה ממש היינו קדשי בדק הבית דאינה קדושה אלא לדמיה וכתי' בתרוייהו העמדה והערכה: ל"א מדקתני וכולהו כלישנא קמא:

עין משפט נר מצוה

יט א מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה ח:
כ ב ג מיי' פ"ו מהלכות ערכין הלכה י:
כא ד מיי' שם פ"ה הלכה יב:
כב ה ו מיי' שם הלכה יא ופ"ח מהלכות איסורי מזבח הלכה י:

מוסף רש"י

כל חלב לה'. בקדשים קלים כתיב, ולהכי כתיב בהו לה' למימרא דקדשי ה' קריבא ביה לענין מעילה (חולין קיז.) דחטאה כשגגה מקדשי ה' קריבא בהו (כריתות כג:). **העמדה והערכה.** שתעמוד על רגליה ויערכנה הכהן כדכתיב (ויקרא כז) והעמיד את הבהמה לפני הכהן והעריך הכהן וגו' (שבועות יא:). **אם בהמה כו'.** ואם כל בהמה טמאה וגו' וכתיב בתריה והעריך אותה וגו' אלמא נפדין (מנחות קא.). **או אינו אלא בבהמה טמאה.** כגון סוס וגמל וחמור, כשהוא אומר. למטה מאותה ופדה ואם בבהמה הטמאה ופדה וגו' (מנחות קא.).

שינויי נוסחאות

מ) בלבד מדרבנן וקרא למעילה הוא לאתא. ס"ל וקרא אסמכתא בעלמא ולא קרא למאי אתא מבני ליה למעילה דחרמים וכו' (ש"מ) **נ)** למה לי קרא. אות ה' במקף (ש"מ, ועי' יעב"ץ) **ג)** ה' קדשים המיוחדין לה'. ס"ל חטאת ואשם מנין ת"ל נפש כי תמעול מעל ריבה למה לי קרא קדש קדשים כתיב בהו אלמא כו' (ש"מ) **ד)** בהו אלמא אע"ג. תיבת אלא ל"ש (ש"מ) **ה)** למעילה. ס"ל הא דב הונא קרא קאמר מבני ליה ההוא קרא לבדתנן וחכמי' אומרים אתה אומר כל חרם בישראל להיות שנאמר כל חרם בישראל וגו' א"כ מה ת"ל כל חרם קדש קדשים לה' מלמד שחל על קדשי קדשים ועל קדשים קלים מנלן דתפסי חרמים לקדשי מזבח, אמר עולא דכתיב חרם לה' לרבות אימורי קדשים קלים למעילה אלמא קדשי קדשים לא משמע ליה לעולא נמי קדשי קדשים לא משמע ליה. כך מצאתי בגמ' ירושלמי ואינו שוה מכל וכל עם לשון ירושלמי שהיה כתוב בספרי רש"י ז"ל והרגמ"ה ז"ל (ש"מ) **ו)** עשוי ואי מדאורייתא אמאי מה שעשה עשוי אלא (ש"מ) **ז)** ואי דרבנן (ש"מ) **ח)** וזה וזה מודדים דלר"ש קדשי בדה"ב (ש"מ) **ט)** לך אי בקדשי (ש"מ) **י)** יפדו. ל"א תנן אם מתו יקברו מאי לאו אריסא קמני אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדה"ב אין משנין אותן מיהכא דרש"ל, לא תרגימא אקדשי בדה"ב, אי הכי אימא סיפא ר"ש אומר קדשי בדה"ב אם מתו יפדו אמאי כיון דתנא אקדשי בדה"ב קאי אימא ליה ר"ש אם מתו יפדו, אמר לך רשב"ל ר"ש סבר דתנא קמא יקברו אתרוייהו קאי ואמר ליה ר"ש אי בקדשי מזבח קאמרת מודינא לך ואי בקדשי בדה"ב קאמרת לא מודינא לך. תניא [בכורות דף ל"ו ע"ב] טומיס כו' (ש"מ) **יא)** אם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה (ויקרא כז יא) (ש"מ) **יב)** ל"ל שנפדו והכרש"ם מקייס הג' שלפניו ע"ש **יג)** מה"ד עיכוב

גזברין (ש"מ) **יד)** הוא מודה בנבלה. (צ"ק) **טו)** ולקא אסמכתא ועיקר (ש"מ) **טז)** כל חרם כל"ל (דבנ"ח) **יז)** דכל חלב כתיב רבי וכו' כל"ל (דבנ"ח) **יח)** טעמא דלא אמר קדשים (ש"מ) **יט)** מה"ד וקדשי מזבח מי (ש"מ) **כ)** הד"ל (צ"ק) **כא)** הנא מי מקרבינן להו (ש"מ) **כב)** גזברין והא קרא (ש"מ) **כג)** דהא מאי קרא כל חרם קדש דריש עולא דמשמע לחרם חל אבל הקדש אסור לשחיטה. (צ"ק) **כד)** קדש וקדש אסור לשחוט **כה)** מדאורייתא ראויה למעול כו' למדרבנן הוה הקדש כו' **כו)** למדרבנן הוא דהקדיש. תיבת בהו נמחק. וכנ"י נמחק ממיכא ולאו עד סוף הדיבור. וכנ"י אחר ממלא ואי מדרבנן הא לא לאו נמחק (ש"מ) **כז)** ל"ל בנעל מום, **כח)** ר"ש דמתני' כל"ל (דבנ"ח) **כט)** ל' סבר עולא דיכול (ש"מ) **ל)** כאומר (צ"ק) **לא)** ומאמי ליכא איסורא (ש"מ) **לב)** לימא דאיכא איסורא (צ"ק) **לג)** מדרבנן פי' מה דאמר עולא המתפיס עולה לחרמי כהנים מה שעשה עשוי היינו מדרבנן אבל מדאורייתא. תיבת כלומר נמחק (ש"מ) **לד)** ומשני מדרבנן הא דדריש מכל חרם דיכול להתפיס לחרמי כהנים היינו. (צ"ק) **לה)** לאו דוקא ק"ק כו' (צ"ק) **לו)** ל"ק מ"ו, **לז)** תיבת כלל דרשי ל"ש וממתק (ש"מ) **לח)** לא דקדש לה' ודרשי דכל דרשו. (צ"ק) **מ)** עילוי. ס"ל משום דקדש קדש (ש"מ) **מא)** נ"ל משום דכתיב והל"ק גורם מדרבנן, **מב)** בהה"ב נתפסים אלא אפילו למ"ד אין נתפסים ה"מ בשר אבל עור תפיס ובעי פדיה והשתא (ש"מ) **מג)** נ"ל לא קאי אמקדישין הקדש דסיפא וגי' ל"ק קאי גם אקדשי ב"ה דסיפא, **מד)** קדשי מזבח לא היה בכלל העמדה והערכה קדשי ב"ה היה בכלל העמדה והערכה ומתני'. (צ"ק) **מה)** מזבח ה"נ הך לא קאי אלא אקדשי בדה"ב וה"נ מוכח לרשב"ל דלרשב"ל לא קאי אקדשי מזבח (ש"מ) **מו)** אבל בקדשי ב"ה למאן דכו', ותיבת אפילו נמחק (רש"ש) **מז)** לימא ואם. (צ"ק) **מח)** גי' מהרש"ק ול"ק, וע' מ"כ. **מט)** ליה לימא דמיירי. תיבת דלמא ל"ש ונמחק (ש"מ) **נ)** מיירי נמי בקדשי. (צ"ק)

מסורת הש"ס

א) [מעילה טו. ע"ש], **ב)** חולין קיז. מעילה טו. [כריתות כג:], **ג)** בכורות יד: ע"ש, **ד)** [בכורות לב:], **ה)** [חולין קלה. שבועות יא:], **ו)** [יומא מ. וש"נ], **ז)** [ממחות קא. בכורות לז:], **ח)** [ויקרא ו, ז], **ט)** [ויקרא כז], **י)** [וע"ע תוס' מנחות נב. ד"ה גזרו ותוס' מעילה ב: ד"ה ומי איכא] ע' ל"ק ומצא"ל בביאור דברי המו'.

תורה אור השלם

1. נֶפֶשׁ כִּי תִמְעֹל מַעַל וְחָטְאָה בִּשְׁגָגָה מִקָּדְשֵׁי יְיָ וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ לַיְיָ אֵיל תָּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְאָשָׁם: ויקרא ה טו
2. וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לֶחֶם אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ כָּל חֵלֶב לַיְיָ: ויקרא ג טז
3. וְאִם בְּהֵמָה אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבַּן לַיְיָ כֹּל אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ לַיְיָ יִהְיֶה קֹדֶשׁ: ויקרא כז ט
4. וְאִם בְּבְהֵמָה הַטְּמֵאָה וּפָדָה בְּעֶרְכֶּךָ וְיָסַף חֲמִשִׁתוֹ עָלָיו וְאִם לֹא יִגָּאֵל וְנִמְכַּר בְּעֶרְכֶּךָ: ויקרא כז כז

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואם בבהמה טמאה: **(ב)** רש"י ד"ה ומשני מדרבנן הך כריתא: **(ג)** ד"ה לרבות וכו' ומההיא וכו' וכי היינו טעמא דלא אמר קדשי קדשים לדידיה: **(ד)** ד"ה מי קרבי. נ"ב זהו פי' לגי' הירושלמי וכן בסמוך:

הגהות הגר"א

[א] גמ' לעולם רבנן. גרס"י מדרבנן. לעולם ל"ג: **[ב]** חרמים נמי כו'. למעילה. גרס"י ל"א מנלן אמר עולא כו' עד בלבד ואם אינא מי קרבי מדרבנן כו' עד גופא מנלן אמאי אתיוהא פי' דקייל"ל דחל על קדשי מזבח: **[ג]** רש"י ד"ה מי. בעילוי. ל"ל עילוי: **[ד]** ד"ה לאויה. בטוח. ל"ל הוא. דהקדיש ל"ל דהקדש: **[ה]** ד"ה וד"ה. דבעל. ל"ל מבעל:

רבינו גרשום

אמר לך עולא. אין מדאורייתא לא תפיס בהו חרם דהא המתפיס עולה לבדק הבית אין בה אלא עיכוב גזבר אלא מדרבנן קא אמינא דחל עליהו חרם וקרא דכתיב כל חרם למעילה הוא דאתא דמועלין בחרמין מרובין דכל: **למה לי קרא למעילה** קדש קדשים כתיב. אלמא דדינא כקדשי קדשים דמועלין בה: ולטעמיך הא דאמר ר' יונאי אין מעילה מפורשת כו'. **ל"א** והא רב הונא קרא קאמר ההוא מיתבעי לכדתנן כו': ומי אמר עולא הכי והאמר עולא כו'. אלמא לא תפס' קדשי מזבח לקדשי בדק הבית וכ"ש חרמים דלא תפסי: וקדשי מזבח שהתפיסן לחרמי כהנים מי קרבינן. כדקאמר עולה שהתפיסן לקדשי בדק הבית אין בה אלא עיכוב גזבר וכ"ש חרמים והא קרא קאמר עולא כל חרם קדש קדשים מלמד שחל על כל קדש וקדש: אמר לך עולא. מדרבנן הוא דתפסי חרמים קדשי מזבח: והאי קרא כל חרם. לאו להכי אתא אלא אסמכתא בעלמא הוא ואלא קרא כל חרם למאי אתא מיבעי ליה כל למעילה דחרם כו': **עולה שהתפיסה לקדשי בדק הבית אסורה לשוחטה עד שתפדה.** כדאמרן אם נדר נותן דמיהן ואם נדבה נותן טובתה: מאי אסורה עד שתפדה מדרבנן: **ואם עבר ושחטה.** בלא פדייה מה שנעשה עשוי: **אי הכי אימא סיפא ומועלין בה.** אם נתנה ממנה אי מגיזותה אם נתנה ממנה: **ב' מעילות אחד משום קדשי מזבח**

ואמר רחמנא עביד לה העמדה והערכה. דכתיב בתריה [ב] והעמיד והעריך וגו' והא דאמי קדשי מזבח היא מדבעינן מוס קבוע דאי בדק הבית תמימים נמי מפרקי דמאי איכפת להו אי תם אי בעל מוס. אלמא קדשי מזבח נמי היו בכלל העמדה והערכה לרבנן דהא ברייתא רבנן היא דהא סתם סיפרא היא [ג] וסתם סיפרא ר' יהודה (בכורות דף ס"ח.) בר פלוגתא דר"ש והיינו כרבי יוחנן. ומהכא שמעינן קדשי מזבח לרבנן וממתני' שמעינן קדשי ב"ה מדקאמר ר"ש [לב.] קדשי בדק הבית יפדו מכלל דשמעיהו לרבנן דאמרי יקברו: **בין טוב ובין רע.** משמע אחד טוב ואחד רע דשייהן שוין תם ובעל מוס: **אוסה למעוטי קדשי מזבח.** ולא קאי אלי' והעמיד והעריך אריש דקרא דמשמעי בקדשי מזבח: **ור' יוחנן.** אית ליה ולאי דהאי בין טוב ובין רע בקדשי ב"ה קאי ומיהו והעמיד והעריך אריש דקרא דאוקימנא בקדשי מזבח ואסיפא דמשמעי [ד] בב"ה קאי [ה] ואותה למעוטי בעל מוס מעיקרו בקדשי מזבח. ולר"ל לא צריך בעל מוס מעיקרו למעוטי דהוא אמר לרבנן קדשי מזבח [ז] לא היו ואפילו קדש הקדישן למומן וכ"ש האי: **ואפי' חיה ועופות.** כגון אווזין ותרנגולין דלא שייכי כלל למזבח: **בין טוב לרע מבעי ליה.** [ח] (ב) משמע דהוי חילוק בין טוב לרע ובין טוב ובין רע משמע אחד טוב ואחד רע ושניהן שוין: **מאו תמימים יקברו.** אפילו הכי דליתנהו בכלל העמדה והערכה היכא דתמו תמימים עבוד רבנן מעלה דיקברו הואיל והוו חזי להקרבה: **בקדשי מזבח.** קס"ד דשמא משוס דלא היו בכלל העמדה והערכה: **אבל בקדשי בד"ה לו'.** דהיו בהעמדה והערכה: **ר"ש אומר לו' תמימין יקברו.** משוס מעלה: **ובעלי מומין יפדו.** לקמיה פריך היכי קאמר ר"ש [ט] קדשי מזבח [י][יפדו] הא בין רבי יוחנן בין ר"ל אמרי דלר"ש קדשי מזבח הוו בכלל העמדה והערכה [יא]: **מרישא תיובתא לרבי יוחנן.** דקתני לרבנן בקדשי מזבח יפדו: **בבעל מוס מעיקרו.** משוס הכי [יב] יפדו ובקדשי ב"ה יקברו דהתם לא שני בין בעל מוס מעיקרו לקדש הקדישו למומו: [יג] **והכי מסתברא דאי בשקדש הקדישו אף מומו.** וטעמייהו דרבנן כדר"ל דקדשי מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה ליפלוג ר"ש עלה ולימא בקדשי מזבח יקברו דהא לר"ש קדשי מזבח היו בהעמדה והערכה אלא מדלא פליג ש"מ בבעל מוס מעיקרו קאי [יד] ומשוס הכי (ד) קדשי מזבח יפדו וקדשי ב"ה נמי יפדו [טו] דלר"ש (נמי) קדשי ב"ה לא היו: **לימא תיובתא דר"ל.** דהא מגופה שמעינן דאבעל מוס מעיקרו קאי והשתא י"ל טעמא [יז] דבעל מוס מעיקרו הא קדש הקדישו למומו לרבנן נמי יקברו [יח]: **בשקדש הקדישו אף מומו.** וטעמייהו דרבנן משוס דקדשי מזבח לא היו: **נפלוג ר"ש עלה.** דקדשי מזבח ולימא יקברו ואמאי קתני לר"ש אחד קדשי מזבח ואי' קדשי ב"ה יפדו: ומשני **ר"ל מיפך אפיך** [יט] **והכי מוקיב ממכילתא אחריתי.** דלאשכח ברייתא אחריתי דמהפך לה [כ] ומוקיב לה הכי לר' יוחנן [כא] דלשב"ל לא מייתי לה להא תיובתא לר' יוחנן כדגרסי' לה הכא דקתני בר"ש בהדיא קדשי מזבח יפדו [כב]: **אלא מיפך אפיך והכי מוקיב לה דלאשכחתא במכילתא אחריתי בין תמימים כו'.** [כג] ואע"ג דבין האי לישנא לישנא דלעיל כי דייקת בה ליכא מידי [כד] אלא [כה] (לאו) דקתני בהדיא לר"ש קדשי מזבח יפדו: **כמה דברים אמורים.** דקאמר ת"ק בעלי מומין יקברו בקדשי ב"ה אבל קדשי מזבח יפדו דלא היו בהעמדה והערכה ואתא ר' דאמרת יקברו לדידי יפדו: **תיובתא דר' יוחנן מהך סיפא.** דקתני לת"ק אבל בקדשי מזבח יפדו: **בבעל מוס מעיקרו.** [כו] ובב"ה יקבר דהתם לא שני לן בין תם מעיקרו לבעל מוס מעיקרו: **ניפלוג רבי שמעון עלה.** וימא מתני' קדשי ב"ה יפדו וקדשי מזבח יקברו אלא אלא מדלא פליג אלא בקדשי ב"ה דקאמרי אינהו יקברו ואינהו [כז] יפדו ובקדשי מזבח שתיק ממאי דאמרי רבנן יפדו ש"מ בבעל מוס מעיקרו איירי: **ה"נ דפליג.** ותנא לך פלוגתייהו בב"ה והא"ה דפליג עלייהו נמי בקדשי מזבח דיקברו: **לריש לקיש דאמר לרבנן כו'.** (ו) הא דקתני בהך ברייתא קדשי מזבח יפדו מוקיש לה אפילו בקדש הקדישן את מומן ש"מ כו' בשלמא לר' יוחנן דמוקיש לה בבעל מוס מעיקרו לא איכפת לן אם נפדה לכלבים דהא לא נחתא מעולה קדושה לגופיה אלא לריש לקיש איכא למיבעי: הכא

א) [מיי' פ"ב מהל' איסורי מזבח הלכה ו]:

שינויי נוסחאות

א) ואם כל בהמה טמאה אשר (ש"מ) ב) ממנה מי שאינה (ש"מ) ג) והעבלה. ל"א מדקתני הכי בהמה טמאה אמור מכלל דכי הדדי ניתנו וקסבר כמיני קדשי מזבח וכמיני קדשי בדה"ב ועליהן כתיב והעמיד והעריך. כן מלאתי בספרי יד וכן גרים הרגמ"ה ז"ל (ש"מ) ד) מ"ע. דר"ל אליפא דרבנן דכתיב ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' וכתיב אם בהמה טמאה ופדה בערכך כתיב קדשי מזבח וכתיב קדשי בדה"ב ועליהן כתיב והעמיד והעריך וכאל"ל מ"ט דאמר. ותיבת דר"ל נמחק (ש"מ) ה) מעיקרו הוי בכלל (ש"מ) ו) תיבת ר' נמחק (ש"מ) ז) ל"ל דבי לוי. ח) עופות מאי ממעטי אותה לתנא דבי לוי קשיא. על תיבת והכתיב נרשם עליו קו למעלה להורות כי לא"ל לאוי למחקן (ש"מ) ט) קשיא. ובגמ' ירושלמית ג"ל מיתיבי קדשי מזבח תמימין יקברו בעלי מומין יפדו קדשי בדה"ב אין תמימין בין בעלי מומין יקברו, ר"ש אומר אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדה"ב תמימין יקברו ובעלי מומין יפדו מאי לאו בתם ונעבד בעל מוס (קשיא לר"י מרישא), ת"ל ר"י לא בבעל מוס מעיקרו, וה"ג מסתברא דאי תימא בתם ונעבד בעל מוס נפלוג ר"ש בריש. ל"ל קשיא סיפא לר"ש אלא לאו ש"מ בבעל מוס מעיקרו ש"מ, אבל בתם ונעבד בעל מוס מאי בעי העמדה והערכה מימא תהוי תיובתא דר"ל, ר"ל מוקים בתם ונעבד בעל מוס, אי הכי קשיא סיפא לר"ש, אמר לך תני בסיפא בקדשי מזבח, ר"ש אומר בין תמימין וכין בע"מ יקברו, (ל"ל ר"ל אפיך מפיך והכי מוקיב מכילתא אחריתי מתו) מיתיבי בין תמימין ובין בעלי מומין יקברו ר"ש אומר תמימין יקברו ובעלי מומין יפדו בד"ל בקדשי בדה"ב אבל בקדשי מזבח תמימין יקברו ובע"מ יפדו בגמ' ר"ש אומר אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדה"ב תמימין יקברו ובע"מ יפדו מוסכמא דר"ל, ר"ל מסתברא דאי תימא בתם ונעבד בעל מוס מזבח נפלוג ר"ש נפלוג בסיפא בקדשי מזבח אלא לאו ש"מ בבעל מוס מעיקרא ש"מ, אבל בתם ונעבד בעל מוס מאי בעי העמדה והערכה מימא תהוי תיובתא דר"ל, ר"ל מוקי בתם ונעבד בע"מ, ת"ה נפלוג ר"ש בסיפא בקדשי מזבח, ת"ל ר"ל תני בסיפא בקדשי מזבח ר"ש אומר בין תמימין וכין בע"מ יקברו ע"כ, כן כתוב בירושלמי וכן גרים הרגמ"ה ז"ל (ש"מ) י) ותני והכי מותיב כו'. (צ"ק) יא) יקברו ר"ש אומר תמימים יקברו ובע"מ יפדו בד"א בקדשי בדה"ב אבל בקדשי מזבח תמימין יקברו ובע"מ יפדו מוסכמא דר"י כו'. ל"ק, [ועיין מ"ק] יב) רש"ק, יג) יפדו בד"א בקדשי בדה"ב אבל בקדשי מזבח תמימין יקברו ובע"מ יפדו מוסכמא (ש"מ) יד) בקדשי מזבח (ש"מ) טו) דמסתעי בקדשי בדה"ב (ש"מ) טז) ל"ל אותה. יז) לא היו בכלל ואפילו כל"ל (יעב"ץ) יח) ליה הוי משמע דיש חילוק (ש"מ) יט) ר"ש בקדשי מזבח יפדו הא (ש"מ) כ) (צ"ק) כא) מה"ד מיוסמא דר' יוחנן מרישא (ש"מ) כב) הכי נמי יפדו (ש"מ) כג) והכי נמי מסתבכא (ש"מ) כד) ומשום הכי לרבנן קדשי מזבח יפדו וקדשי ב"ה יקברו ולר"ש קדשי ב"ה נמי יפדו הלא היו הס"ד. (צ"ק) כה) יפדו לר"ש דהא לא היו בכלל העמדה והערכה הס"ד (ש"מ) כו) ומשום דחזי להקרבה מום מעיקרו ואמרינן לרבנן יפדו הא (ש"מ) כז) יקברו ותיובתא דר"ל דאמר דקדשי מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה הס"ד (ש"מ) כח) ומני והכי מוקיב. (צ"ק) כט) אפיך מתיבת ובכל עד תיבת דבמב"ל נמחק. ל) ומוקיב לה הכי אר"י ואר"ל ולא מייתי לה בהא ברייתא ר"ש כדגרסינן לה הכא דקתני בר"ש בהדיא כו'. (צ"ק) לא) רשב"ל (ש"מ) לב) מזבח יפדו הס"ד ואמ"כ ד"ש בין תמימים וכו' ואע"ג כו' והשאר יש למחוק דיתור לשון הוא. (צ"ק) לג) כו' ובין. תיבות ואע"ג ותות ד' נמחק (ש"מ) לד) אלא דלאו (וכמ"ש אחר דלא) קתני בהדיא (ש"מ) לה) מעיקרו ובקדשי בדה"ב. אות ב' נמחק (ש"מ) לו) ואיכו יעב"ץ, לז) ל"ל ואם בהמה (צ"ק) לח) ל"ל רש"י א"כ כו' לט) הל"ק גורס כאן רש"י וכתב דהאי אי נמי ליתא ברש"י שלפניו, מ) שמתפיק תרגולים לבדה"ב נראה להגיה למזבח (רש"ש) מא) ג"א מפיך ותני והכי מוקיב ממכילתא וכו' (צ"ק) מב) משום דחזי כיה לקדושת מזבח (יעב"ץ) מג) נראה לכאן שיך מ"ש לקמן אבל בעלי מומין יפדו דלא היו בכלל העמדה, ונכמוך יש לממחק מן רש"א וכו' על העמדה (דבו"ח) מד) אמר ברישא יקברו (ש"מ)

תורה אור השלם

1. וְאִם כָּל בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲשֶׁר לֹא יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן לַיְיָ וְהֶעֱמִיד אֶת הַבְּהֵמָה לִפְנֵי הַכֹּהֵן: ויקרא כז יא
2. וְהֶעֱרִיךְ הַכֹּהֵן אֹתָהּ בֵּין טוֹב וּבֵין רָע כְּעֶרְכְּךָ הַכֹּהֵן כֵּן יִהְיֶה: ויקרא כז יב

הגהות הב"ח

(א) גב' ואם כהמה אשר יקריבו כל"ל ותיבת לא נמחק: (ב) רש"י ד"ה בין טוב לרע כו' דאז הוי משמע וכו' רע הס"ד: (ג) ד"ה ובעלי מומין וכו' והערכה הס"ד ופמ"ב מ"ב מיובתא דרבי יוחנן מרישא דקתני: (ד) ד"ה כי נמי מסתבכא וכו' ומשום הכי ס"ל קדשי מזבח: (ה) ד"ה אלא מיפך אפיך וכו' אלא דקתני בהדיא נ"ב בברייתא קמייתא משל"ב במכילתא בתרייתא: (ו) ד"ה לריש לקיש וכו' והא דקתני:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה תמימים וכו' בלא מום. ע' בב"ק דף עו ע"א מוס' ד"ה שמיטה. ועיין בכס"מ ריש מעילה ד"ה כמאן דמגקינהו:

רבינו גרשום

מ"ש דר' יוחנן דאמר לרבנן אחד זה ואחד זה היו בכלל העמדה והערכה דכתיב ואם כל בהמה טמאה כו' איזהו דבר שאינו חולק בין טוב לרע. כלומר דבין תם ובין בעל מום קדושתו שוה היינו קדשי בדק הבית דאינן אלא לדמים וכתיב אותה. והערך אותה למעוטי קדשי מזבח: ור' יוחנן סבר אותה לרבנן למעוטי בעל מום מעיקרא דאינן בכלל העמדה והערכה. ל"א תנא מאי טעמא דרבי שמעון דאמר קדשי מזבח היו בכלל העמדה והערכה. דהא אמר קדשי מזבח היו ועוד קשיא סיפא דר' שמעון ארישא: אמר לך ריש לקיש. תני בסיפא דהא ברייתא בקדשי מזבח ר' שמעון אמר בין תמימין ובין בעלי מומין יקברו ולא קשיין: ל"א ריש לקיש מיפך אפיך הא ברייתא והכי מותיב מיתיבי מתו בין תמימין בין בעלי מומין יקברו. רבי שמעון אמר תמימין יקברו בעלי מומין יפדו: בד"א. לתנא קמא קא מהדר בד"א דבין תמימין בין בעלי מומין יקברו בקדשי בדק הבית אבל בקדשי מזבח [בע"מ יפדו] והא דייקא כר"ל אליבא דרבנן: מאי לאו בשקדם הקדישן את מומן מיירי. ותיובתא דר' יוחנן מהא סיפא דבד"א: אמר לך ר' יוחנן הכא במאי עסקינן דבבעל מום יפדו בעלי מומין מעיקרא: הכי נמי מסתברא. דאי לא תימא הכי נפלוג ר' שמעון בקדשי מזבח דבעלי מומין יקברו דהא אית ליה קדשי מזבח

היו: אלא ש"מ. בבעלי מומין מעיקרא מיירי: אבל אי בשקדם הקדישן את מומן מאי בעי העמדה והערכה נימא תיהוי כו'. כדאמרן לעיל: אי הכי ניפלוג ר' שמעון. בסיפא דברייתא דקתני אבל אי קדשי מזבח בעלי מומין יפדו ולימא ר' שמעון דיקברו כדאית ליה: אמר לך ר"ל. תני בסיפא בקדשי מזבח [בין תמימי' ובין בע"מ יקברו] הואיל וחזו למזבח ע"י פדייה עבדו בהו מעלה חומרא דיקברו דהא אינן יוצאין מידי מזבח:

מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה הס"ד (ש"מ) לח) ותני והכי מוקיב. (צ"ק) לט) אפיך מתיבת ובכל עד תיבת דבמב"ל נמחק. מ) ומוקיב לה הכי אר"י ואר"ל ולא מייתי לה בהא ברייתא דר"ש כדגרסינן לה הכא דקתני בר"ש בהדיא כו'. (צ"ק) מא) רשב"ל (ש"מ) מב) מזבח יפדו הס"ד ואמ"כ ד"ש בין תמימים וכו' ואע"ג כו' והשאר יש למחוק דיתור לשון הוא. (צ"ק) מג) כו' ובין. תיבות ואע"ג ותות ד' נמחק (ש"מ) מד) אלא דלאו (וכמ"ש אחר דלא) קתני בהדיא (ש"מ) מה) מעיקרו ובקדשי בדה"ב. אות ב' נמחק (ש"מ) מו) ואיכו יעב"ץ, מז) ל"ל ואם בהמה (צ"ק) מח) ל"ל רש"י א"כ כו' מט) הל"ק גורס כאן רש"י וכתב דהאי אי נמי ליתא ברש"י שלפניו, נ) שמתפיק תרגולים לבדה"ב נראה להגיה למזבח (רש"ש) נא) ג"א מפיך ותני והכי מוקיב ממכילתא וכו' (צ"ק) נב) משום דחזי כיה לקדושת מזבח (יעב"ץ) נג) נראה לכאן שיך מ"ש לקמן אבל בעלי מומין יפדו דלא היו בכלל העמדה, ונכמוך יש לממחק מן רש"א וכו' על העמדה (דבו"ח) נד) אמר ברישא יקברו (ש"מ)

בעלי מומין יפדו דלא היו בכלל העמדה תיובתא דרבי יוחנן אמר לך רבי יוחנן כו׳ תיובתא דרשב״ל ה״נ דפליג ר״ש ודקדק רש״י דברייתא קמייתא נמי נימא הכי ומאי אומיה דהאי בתרייתא וי״ל דלא דמי דהא אקמייתא ליכא למימר הכי דאם בעלי מומין דת״ק מיירי שהוממו אחר הקדשן ובקדשי מזבח [יז]סברא הוא לומר דר׳ שמעון דקאמר במילתיה אחד קדשי מזבח [יח] יפדו בבעלי מומין דתנא קמא מיירי שהוממו אחר שהוקדשו אבל בהך בתרייתא דר״ש לא מיירי במילתיה כלל בקדשי מזבח [יט]ובאחד מילתיה הוא דרבנן דאמר אבל בקדשי מזבח בעלי מומין יפדו מיירי שפיר בשקדם הקדשן ור״ש פליג עלייהו [כ]אבל לכך שנה התנא למילתיה משום דבמילתיה לא הזכיר כלל קדשי מזבח ולא גילה בדעתו כלל מה אומר בקדשי מזבח:

כדתניא [כא] הקדשים שנולדו בהן מום ושחטן ר״מ אומר יקברו. מיירי בקדשי מזבח דסבר היו בכלל העמדה כר״ש ולרבי יוחנן אפי׳ כרבנן וחכ״א יפדו דס״ל לא היו בכלל העמדה לרשב״ל נימא שפיר דהוא רבנן דמתני׳ דאמר דקדשי ב״ה היו קדשי מזבח לא היו אלא לרבי יוחנן דאמר בין לרבנן בין לר״ש קדשי מזבח היו מאן מינהו רבנן דהכא ואיכא למימר דאם בעלי מומין דאמר שקדם מומן לתקדשן ופליגי בפלוגתא דתנא דבי לוי דלעיל דבסוף פרק הנהנה מן הקדש (מעילה יט:) גרים בהליה קדשי מזבח תמימים ונעשו בעלי מומין ועבר ושחטן [לא]ר״מ אומר יקברו וחכ״א יפדו ובספרים כתוב [לב]ר״מ כר״ש דבנן דהכא כרבנן דהתם נימא תיהוי תיובתא דר׳ יוחנן אמר לך ר׳ יוחנן דבנן דהכא לחוד ורבנן דהתם לחוד ורבנן דהתם לחוד מיהו [לג]מהך דהכא איכא לדחויי דמיירי בקדשי ב״ה וחכמים היינו ר״ש אבל בפרק הנהנה במעילה (גז״ש) תניא קדשי מזבח תמימים רבי אומר יקברו וחכ״א יפדו ומהתם ולמי איכא לשנויי דרבנן דהכא לחוד ורבנן דהתם לחוד ואין לתמוה לר׳ יוחנן למה לו לומר כן דג׳ מחלוקות [לד][ש״ס] נימא דרבנן דהכא כרבנן דהתם קדשי מזבח לא היו י״ל דמתני׳ קשיא דמדקתאמר ר״ש דקדשי ב״ה אם מתו יפדו מדאיצטריך לפרושי ב״ה [לה] מכלל דת״ק מיירי בהן כדפירש [לו]כל הסוגיא בספרים **משום** דחזו להקרבה. וקשיא דלא״כ מאי קאמר בפ״ק דשבועות (דף יא:) גבי פרה שנשחטה תפדה [לז][ופריך] הא בעי׳ העמדה כו׳ ומוקי לה כר״ש דאמר קדשי ב״ה לא היו ומה בכך הא תמימים היא ותקבר מיבעי ליה וי״ל דים חילוק בדבר דודאי כשהקדיש קדשי ב״ה תמימים עבר בבל תקדישו ושינה בהן להקדיש אלא כמלותו דמלות תמימים למזבח דין הוא לקודרן כשמתו אבל פרה אלא שינה במלותה תפדה [לח][נו](למה נקט אותה עוד י״ל דודאי תמימים לבדק הבית שעומדין למזבח יש לנו [מ]להמיר דאמרת מזבח): **אלו** הן הנשרפין ערלה וכלאי הכרם. צריך עיון בשלמא בכלאי הכרם הא כתיבי פן תקדש המלאה [מא] פן תוקד אש אלא ערלה [מב]צריך עיון טעמא מאי בשרפה ופי׳ ע) רש״י [מג] משום דאיתקש לכלאי הכרם:

[מג]**הנשרפין** אפרן מותר ונקברים אפרן אסור. צריך עיון טעמא מאי ואומר מורי הרמ״ל דנשרפין כיון שהוה הכתוב לשורפן [מד] אחר שעשה כאילו נעשית מצותו ואין לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו ה״נ כיון שנעשית מצותו הלך אסוריה והא דאמר אשירה [מה] אסורה לעולם אף על פי שהזקיק הכתוב לשורפה (דברים יג) היינו משום דכתיב (שם יג) לא ידבק בידך מאומה מן החרם אבל הנקברין דלא הטעין הכתוב לשורפן משון איסורייהו לעולם:

[יז] גמרא: **אם שדרכן כו׳.** אערלה וכלאי הכרם קאי. אוכלין ישרפו ומשקין יקברו: **ומדליקין.** ליהנות בפת ובשמן של תרומה: **חוץ לזמנן.** כלומר ע״מ לאכלן חוץ לזמנן או לאכלן חוץ למקומן: **ישרפו.** כדפירשתי לעיל לימד על כל פסולין שבקדש כו׳:

בעלי מומין יפדו ומוקמינן לה בשקדם הקדישן את מומן שמע מינה [ט]פודין את הקדשים להאכילן לכלבים הכא במאי עסקינן בשעבר ושחטן כדתניא [י]כל הקדשים שנפל בהן מום ושחטן ר״מ אומר יקברו [יא]וחכמים אומרים יפדו א״ל רבי ירמיה לרבי זירא לר׳ שמעון דאמר קדשי בדק הבית לא הוו בכלל העמדה והערכה אמאי תמימים יקברו משום [יב] דחזו להקרבה כדתניא [יג]המתפים תמימים לב״ה כשהן נפדין אינן נפדין אלא למזבח שכל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם א״ל רב פפא לאביי ואמרי לה [יד] רבא [טו] לר׳ יוחנן דמוקים לה בבעל מום מעיקרו [יז] וכולי עלמא סבירא להו דבעל מום מעיקרו דלא הוי בכלל העמדה והערכה [יח] ולא והתנן [יט]כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו [כ]חייבין בבכורה [כא]ובמתנות ויוצאין לחולין [כב]ליגזז וליעבד [כג] ולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן [כד]והשוחטן בחוץ פטור [כה]ואין עושין תמורה ואם מתו יפדו [כו]ואמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר״ש [כז]דאמר קדשי מזבח היו בכלל העמדה והערכה קדשי ב״ה לא היו כדתנן ר״ש אומר קדשי ב״ה אם מתו יפדו ומודה ר״ש בבעל מום מעיקרו שנפדה מ״ט דאמר קרא אותה אותה למעוטי בעל מום מעיקרו אבל חכמים אומרים אפילו בעל מום מעיקרו הי׳ בכלל העמדה והערכה א״ל [כח]מאן חכמים תנא דבי לוי אי הכי זו דברי ר״ש ותו לא זו [כט]דברי ר״ש ומחלוקתו מיבעי ליה אמר ליה האי דלא קתני הכי [ל] משום דרב סבר לה כריש לקיש דאמר לרבנן קדשי בדק הבית היו בכלל העמדה והערכה קדשי מזבח לא היו [לא]ורישא קתני ואם מתו יפדו וסיפא קתני אם מתו יקברו ואיבעית אימא רב כרבי יוחנן סבירא ליה ודקא קשיא לך זו דברי רבי שמעון ומחלוקתו מיבעי ליה [לב]אימא הכי נמי: **מתני׳** ואלו הן [לג]הנקברין [לד]קדשים [לה] שהפילה יקברו הפילה שליא תקבר ושור הנסקל ועגלה ערופה וצפרי מצורע [לו]ושיער נזיר ופטר חמור ובשר בחלב וחולין שנשחטו בעזרה [לז] רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרפו וכן היה שנשחטה בעזרה ואלו הן הנשרפין [לח]חמץ בפסח ישרף [לט] ותרומה [מ] טמאה והערלה וכלאי הכרם את שדרכן לשרוף ישרוף ואת שדרכן להקבר יקבר [מא] ומדליקין בפת ובשמן של תרומה [מב]כל הקדשים שנשחטו חוץ לזמנן וחוץ למקומן הרי אלו ישרפו אשם

הלא במאי עסקינן. הא דקתני אם מתו ממש אלא שעבר ושחטן קודם פדיון [מג] דקאמר יפדו ואיכלו: **ר״מ אומר יקברו.** כר״ש דאמר קדשי מזבח היו בהעמדה והערכה: **יפדו.** אלא היו בהעמדה והערכה: **משום דחזו להקרבה.** עבוד [מד] להו מעלה [מה] בתמימים

(כא) דמזבח: **לרבי יוחנן דמוקים לה בבעל מום מעיקרו.** ואמר משום הכי לא פליג ר״ש עלה אלמא דס״ע בעל מום מעיקרו לא בעי העמדה והערכה והתנן כו׳ דבשלמא לר״ל ליכא לאקשויי דהוא מוקים לה בתם ונעשה בעל מום לאחר הקדש ואיכא למימר דבעל מום מעיקרו הוי כהקדש ב״ה דאע״ג דלמזבח אקדשיה אפ״ה כבדק הבית דמי דלא קדיש אלא למזבח והוי בהעמדה והערכה לרבנן אלא לר׳ יוחנן קשיא: **ונמסחנות.** זרוע לחיים וקיבה: **ליגזז וליעבד.** לאחר פדיונן [מה]: **ולדן** [מו] **וחלבן מותר.** אפילו איעבר קודם פדיונן ואיתיליד לאחר פדיונן: **ואמר רב** [מז]. עלה בפרק שני דבכורות (יד:) הא דתנן יפדו זו דברי ר״ש דאמר קדשי ב״ה אם מתו יפדו והאי בעל מום מעיקרו כקדשי בדק הבית חשיב ליה אבל חכמים כו׳ [מח]: **ומחלוקתו.** דהא רבנן דפליגי עליה נמי [מט] אוקמת בבעל מום מעיקרו לא הוה בכלל העמדה והערכה (נ): להכי לא אמר רב זו דברי ר״ש ומחלוקתו דאיכא סבר לה כר׳ שמעון בן לקיש דאמר לרבנן קדשי מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה והלכך לא מיתוקמא הכא דבכורות כולה כרבנן משום דריש דהכא דמיירי בבעל מום מעיקרו דתני יפדו מתוקמא אפילו לרבנן [נא]אבל קיפא קתני אבל קדשים שקדם הקדישן את מומן אם מתו יקברו לא אתיא כרבנן הלכך לא מיתוקמא כרבנן דהכא: **ואיבעית אימא רב לר׳ יוחנן ס״ל.** דאחד קדשי מזבח ואחד קדשי ב״ה בעי העמדה והערכה חוץ מבעל מום מעיקרו ובין ריש״ל וסיפא דהכא מום מעיקרו לא הוה בכלל העמדה והערכה [נב] מלי לאוקומה נמי כרבנן וכר״ש ותני זו דברי רבי שמעון ומחלוקתו: **מתני׳ יקברו.** הנפלים: [נג] **שליא תקבר.** שאין שליא בלא ולד. וכל הנך נקבריס משום דאיסורי הנאה מינהו [נד]: **חולין שנשחטו בעזרה ישרפו.** משום דמיחלפי בהו קדשים שאירע בהו פסול דאי אמר יקברו כיון דלא מוכחא מילתא אי חולין הוו אי קדשים אתו לאיתויי נמי קדשים שאירע בהן פסול טומאה או פסול נותר יקברו וקיימא לן בספרים בפ״ב (דף כד.) בקדש בא״ש תשרף ליומד על כל הפסולין שבקדש שהן בשרפה: **וכן היה שנשחטה בעזרה.** [נה]אפי׳ אם חולין היא דליכא למיגזר משום דלא ליקבור קדשים פסולין דהא כ״ע ידעי דהיה במוקדשים ליכא ולא אתי לחלופי אפילו הכי תשרף: **חמץ בפסח.** בספרים מפרש טעמא בפרק כל שעה (דף מז:) דגמר ליה מנותר: **תרומה טמאה.** נמי תשרף. בגמרא מדליקין (שבת כה.) מפרש טעמא [נה] דמותרת בהנאה דאמרינן נמי התם בפרק כל שעה (פסחים דף כג.) לך [נו] ניתנה להסיקה תחת תבשילך: **וכלאי הכרם.** פן תקדש המלאה וגו׳ [דברים כב] פן תוקד אש [קדושין ו:] **וערלה מכלאים** [נז] **ומדליקין.** ליהנות בפת ובשמן של תרומה: **חוץ לזמנן.** כלומר אם לא נשרפו אלא נאכלו חוץ לזמנן: **ישרפו.** כדפירשתי לעיל לימד על כל פסולין שבקדש כו׳:

(כב) [נלעיל לא. וש״נ]. (כג) [מנחות קא. תוספתא תמורה פ״א ה״ח]. (כד) בכורות יד. [מולין קנ. לעיל י:]. (כה) [בכורות יד:]. (כו) [עיכורין פב. וש״נ]. (כז) בכורות טו., (כח) [עי׳ תוס׳ ע״ז מב: ד״ה מבנו; ד״ה ולקבריהן]. (כט) [עי׳ תוס׳ זבחים דף פ״ד ע״ב ד״ה ומולין. ש״מ]. (ל) [עי׳ תוס׳ מזיר מה: ד״ה רבי מאיר דמיר דאיר ועוד שם ד״ה מפני]. (לא) [עי׳ תוס׳ נדה דף מ״ז ע״א ד״ה מודה. ש״מ]. (לב) קדושין נח. מולין פה., (לג) [עתוס׳ פסחים כ: ד״ה לאוי ועתוס׳ שבת כה. ד״ה כך]. (לד) [עי׳ פסחים דף ל״ג ע״ב. ש״מ]. (לה) [במדבר יח, ולדשם זו בשבת כה.]. (לו) [קדושין נו: מולין קטו.]. (לז) [וס״ל רש״י ר״ב יעוין תו׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ואין נוטעין ותו׳ סוכה נ״ה ע״א ד״ה לפי. (רב״פ)].

רבינו גרשום

שמעת מינה פודין את הקדשים להאכילן לכלבים. דהא כיון דמותר ופריק להו לא חזו אלא לכלבים: **אלא הכא במאי עסקינן כגון שעבר ושחטן.** קודם פדייה דהשתא כי פריק להו חזו למיכלנהו: **ובדתניא כו׳ וחכ״א יפדו.** מדר׳ מאיר כר׳ שמעון דאמר קדשי מזבח היו ויקברו: רבנן דהכא דאמרי יפדו דרבנן דהתם דלעיל אליבא דר׳ שמעון בן לקיש דאמר קדשי מזבח לא היו ויפדו: [נא] נימא תיהוי תיובתא כר׳: **הואל ולחזו למזבח** ע״י פדיה עבדו בהו מעלה ויקברו דהא אינם יוצאים מידי מזבח: **זו דברי ר׳ שמעון דאמר קדשי בדק הבית אם מתו יפדו.** דלא היו בכלל העמדה והערכה והני קדש׳ שקדם מומן בקדש את הקדישן אע״ג דקדשי מזבח נינהו כיון דלא חל עליהן הקדש גמור למזבח הלכך דניהו כקדשי בדק הבית דאם מתו יפדו דלא היו בכלל העמדה והערכה: **אבל חכ״א חכ״א היו בכלל [העמדה והערכה].** אפי׳ קדשי בדק הבית אפי׳ בעל מום מעיקרו. וקשיא לר׳ יוחנן דאמר אותה לרבנן למעוטי בעל מום מעיקרא דלא היו דקס״ד דהא חכמים היינו רבנן דפליגי אדר׳ שמעון: **א״כ לא מאן חכמים תנא דבי לוי** אבל רבנן דבפלוגתא דר׳ שמעון בבעלי מומין מעיקרא כר׳ שמעון סבירא להו: **אי הכי זו דברי ר׳ שמעון ומחלוקתו מיבעי ליה.** לרב: א״ל רבא **רב ברישא** לקיש **סבירא ליה** דאמר דלרבנן קדשי מזבח לא היו ולא מתוקמא סיפא כרבנן דקתני בשקדם הקדישן את מומן ואם מתו יקברו ואי רבנן כיון דאמרי דקדשי מזבח לא היו אמאי יקברו הלכך לא מיתמ׳ ליה זו דברי ר׳ שמעון ומחלוקתו. אבל כר׳ שמעון (ומחלוקתו) מיתוקמא סיפא נמי דהא בין ר׳ יוחנן בין ר״ל מודו דלר׳ שמעון קדשי מזבח היו הלכך כי קדם הקדישן את מומן יקברו אבל בבעל מום מעיקרא היינו שקדם מומן להקדישן מודה ר״ש דלא היו בכלל יפדה: **ואב״א אפ׳ תימא סבר לה רב כרבי יוחנן.** דאמר דלרבנן אחד זה ואחד זה היו ומודין בבעל מום מעיקרא דלא היו: **ודקא קשיא לך.** א״כ רישא וסיפא מיתוקמא נמי כרבנן א״כ לימא זו דברי ר׳ שמעון ומחלוקתו תני הכי ולא תיקשה: **מתני׳ אלו** הן הנקברין. דכל הני אסור׳ בהנאה: **ר׳ שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרפו.** מ״ט ישרפו דדינו כקדשים שנשחטו חוץ למקומן מה הנך ישרפו דשינה דרכן אף חולין דשינה דרכן ישרפו וקדשים שנשחטו חוץ למקומן מנלן דכתיב וכל חטאת אשר יובא את דמה וגו׳ לימד דכל ששינה מקומו דישרף: **ל״ק הא בנזיר טמא הא בנזיר טהור.** הא דקתני משער נזיר בשק ידלק היינו בשער נזיר טמא [נ״ל טהור] משום דדינו היינו לשלח

מסורת הש״ס

(לא) גמ׳ רבא. ל״ל לרבא: [לב] שם לר״ל דמוקים כו׳ ולא פרץ דקאמר לעיל בהדיא ר״ל דסתם גמרא קא״ל ושוד דר״ל ד״ה קא אר״ש ור״ל ולר״ש דוקא דבע״מ מעיקרו לקדשי ב״ה דמי כמ״ש רש״י: [לג] שם משום דרב ס״ל כו׳ וריש״א כו׳. היה יכול לתרץ כיון דס״ל כר״ל ע״כ לא אוקים לברייתא בבע״מ מעיקרו לר״ש אמתקדש אחמת דאף לרשב״ל לר״ש בע״מ מעיקרו לא היה בכלל העמדה והערכה:

מוסף רש״י

מובא בסוף המסכת

שינויי נוסחאות

(א) כדתניא. ס״א כדתניא קדשי מזבח תמימים ונעשו בעלי מומין ועבר ושחטן ר״מ אומר יקברו וחכמים אומרים יפדו מדר״מ כר״ש דבנן דהכא דבנן דהתם נימא תהוי תיובתא דר׳ יוחנן אמר לך ר׳ יוחנן דבנן דהתם לחוד ודבנן דהכא לחוד. וכן גרים הרגש״ה ז״ל (ש״ס) ב) משום. ס״א הוא״ל ומזי לומזבח עביד בהו דבנן מעלה. ג״א משום דחזי להקרבה (ש״ס) ג) לה לדבא לר׳ יוחנן (ש״ס) ד) מעיקרו דבו״ע סבירא להו הכי דבעל מום (ש״ס) ה) והעכרה. ג״א לר״י דאמר אותה למעוטי בעל מום מעיקרו דלא בעי העמדה והעכרה ולא וכו׳ (ש״ס) ו) ולדן וחלבן מותר (ח״ג) ז) מתיבת דאמר עד תיבת אבל חכמים אומרים נדפס בחלי לבנה (ש״ס) ח) לא היו. גס״י ולא מיתמר ליה זו דברי ר״ש ומחלוקתו משום דקתני סיפא אבל קדם הקדישן את מומן אי מום עוכר להקדישן ונפדו פטורין מבכורה ומן המתנות ואין יוצאין לחולין וליגזז וליעבד וולדן וחלבן אסורין לאחר פדיונן והשוחטן בחוץ מייב ושעין תמורה ואם מתו יקברו ואמאי יקברו והא רב סבר לה כרב״ל דאמר דבנן קדשי בדה״מ היו בכלל העמדה והערכה

(ב) [נלעיל לא. וש״נ]. (ג) [מנחות קא. תוספתא תמורה פ״א ה״ח]. (ד) בכורות יד. [מולין קנ. לעיל י:]. (ה) [בכורות יד:]. (ו) [עיכורין פב. וש״נ]. (ז) בכורות טו., (ח) [עי׳ תוס׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ומולין. ש״מ]. (ט) [עי׳ תוס׳ מזיר מה: ד״ה רבי מאיר דמיר דאיר ועוד שם ד״ה מפני]. (י) [עי׳ תוס׳ נדה דף מ״ז ע״א ד״ה מודה. ש״מ]. (יא) קדושין נח. מולין פה., (יב) [עתוס׳ פסחים כ: ד״ה לאוי ועתוס׳ שבת כה. ד״ה כך]. (יג) [עי׳ פסחים דף ל״ג ע״ב. ש״מ]. (יד) [במדבר יח, ולדשם זו בשבת כה.]. (טו) [קדושין נו: מולין קטו.]. (יז) [וס״ל רש״י ר״ב יעוין תו׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ואין נוטעין ותו׳ סוכה נ״ה ע״א ד״ה לפי. (רב״פ)].

תחת הדוד ולשרף הלכך נשרף. והא דתני יקבר היינו בשער נזיר טהור [נ׳ טמא]: **ל״ק הא דקתני** נמי פטר חמור בשק ידלק היינו **בשאר השער בשק.** דאי אמרת נקבר זמנין דמשכחת ליה אינישׁ (והיה) [ויהיה] משתמש בו הלכך ידלק. **הא בשער.** אבל בשער של פטר חמור שאינו ארוג יקבר שאפילו אם יבוא לידי אדם לאחר מיכן יניחנו דאינו ראוי לכלום: **ובפלוגתא.** האי דבפלוגתא היינו כמו כתנאי אלא משום דר׳ יוסי ב״ר חנינא אמורא הוי מש״ה נקיט האי לישנא בפלוגתא: **א״ל רב טבי** ובשק אמאי ידלק השק ונ׳בטל הואי שער בשק ברובה: **א״ר פפא בציפורתא.** כגון שארג מאותו שער נזיר בשק דמות עוף דמלאכה חשובה היא הלכך לא בטיל וידלק: ואכתי אמאי ידלק ונש׳פינהו שלופו׳. לאותו השער מן השק ויקברנו ולא ישרף השק: הא מני דישרף ר׳ יהודה היא. דאמר במתני׳ אם רצה להחמיר כו׳: **א״ל קשיא לן לשלופינהו.** דאנא קא בעינא למעבד ליה תקנתא דלא ישרף כלל ומוקמת לה את כר׳ יהודה דישרף: **א״ל הכי קאמינא.** אם אפשר לשלופינהו [מוהב] (מותר) דלא ישרף ואם אי אפשר לשלופינהו [ידלק] אוקמא להא מתני׳ דקתני ידלק כר׳ יהודה דאמר אם רצה להחמיר כו׳: **ל״א** אימר דאמר ר׳ יהודה אם רצה להחמיר היינו כשהן בפ״ע הנקבר ע״י תערובת כגון שק זה מי שמעת ליה דישרף. תנא אם לא רצה לחלוץ ולקבור אלא לשרוף יחד רשאי כר׳ יהודה: **את שדרכו לישרף.** כגון אוכלין ישרף ואת שדרכו ליקבר כגון משקין דלא אפשר להו בשריפה יקבר: **מדליקין את הנר ואת השמן ואת הפת האפוי (את התנור).** כלומר דנהנה ממנה כהן בתרומה טמאה להסקה: **וניחוש אי משחי לה.** לתרומה לצורך הסקה דדלמא אתי בה לידי תקלה שמא יאכלנה: **אמר רבא פת** [יח] **לבן העצים.** ומינכר מילתא דלא חזי (היסק) לאכילה ושמן רמי ליה בכלי מאוס:

מסורת הש״ס

(מא) [נלעיל לא. וש״נ]. (מב) בכורות יד. [מולין קנ. לעיל י:]. (מג) [בכורות יד:]. (מד) בכורות טו., (מה) [עיכורין פב. וש״נ]. (מו) [עי׳ תוס׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ומולין. ש״מ]. (מז) [עי׳ תוס׳ מזיר מה: ד״ה רבי מאיר דמיר דאיר ועוד שם ד״ה מפני]. (מח) [עי׳ תוס׳ נדה דף מ״ז ע״א ד״ה מודה. ש״מ]. (מט) קדושין נח. מולין פה., (נ) [עתוס׳ פסחים כ: ד״ה לאוי ועתוס׳ שבת כה. ד״ה כך]. (נא) [עי׳ פסחים דף ל״ג ע״ב. ש״מ]. (נב) [במדבר יח, ולדשם זו בשבת כה.]. (נג) [קדושין נו: מולין קטו.]. (נד) [וס״ל רש״י ר״ב יעוין תו׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ואין נוטעין ותו׳ סוכה נ״ה ע״א ד״ה לפי. (רב״פ)].

[א] גמ׳ רבא. ל״ל לרבא: [ב] שם לר״ל דמוקים כו׳ ולא פרץ דקאמר לעיל בהדיא ר״ל דסתם גמרא קא״ל ושוד דר״ל ד״ה קא אר״ש ור״ל ולר״ש דוקא דבע״מ מעיקרו לקדשי ב״ה דמי כמ״ש רש״י: [ג] שם משום דרב ס״ל כו׳ וריש״א כו׳. היה יכול לתרץ כיון דס״ל כר״ל ע״כ לא אוקים לברייתא בבע״מ מעיקרו לר״ש אמתקדש אחמת דאף לרשב״ל לר״ש בע״מ מעיקרו לא היה בכלל העמדה והערכה:

(ד) [נלעיל לא. וש״נ]. (ה) בכורות יד. [מולין קנ. לעיל י:]. (ו) [בכורות יד:]. (ז) בכורות טו., (ח) [עי׳ תוס׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ומולין. ש״מ]. (ט) [עי׳ תוס׳ מזיר מה: ד״ה רבי מאיר דמיר דאיר ועוד שם ד״ה מפני]. (י) [עי׳ תוס׳ נדה דף מ״ז ע״א ד״ה מודה. ש״מ]. (יא) קדושין נח. מולין פה., (יב) [עתוס׳ פסחים כ: ד״ה לאוי ועתוס׳ שבת כה. ד״ה כך]. (יג) [עי׳ פסחים דף ל״ג ע״ב. ש״מ]. (יד) [במדבר יח, ולדשם זו בשבת כה.]. (טו) [קדושין נו: מולין קטו.]. (יז) [וס״ל רש״י ר״ב יעוין תו׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ואין נוטעין ותו׳ סוכה נ״ה ע״א ד״ה לפי. (רב״פ)].

(יח) [נלעיל לא. וש״נ]. (יט) בכורות יד. [מולין קנ. לעיל י:]. (כ) [בכורות יד:]. (כא) בכורות טו., (כב) [עי׳ תוס׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ומולין. ש״מ]. (כג) [עי׳ תוס׳ מזיר מה: ד״ה רבי מאיר דמיר דאיר ועוד שם ד״ה מפני]. (כד) [עי׳ תוס׳ נדה דף מ״ז ע״א ד״ה מודה. ש״מ]. (כה) קדושין נח. מולין פה., (כו) [עתוס׳ פסחים כ: ד״ה לאוי ועתוס׳ שבת כה. ד״ה כך]. (כז) [עי׳ פסחים דף ל״ג ע״ב. ש״מ]. (כח) [במדבר יח, ולדשם זו בשבת כה.]. (כט) [קדושין נו: מולין קטו.]. (ל) [וס״ל רש״י ר״ב יעוין תו׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ואין נוטעין ותו׳ סוכה נ״ה ע״א ד״ה לפי. (רב״פ)].

(לא) [נלעיל לא. וש״נ]. (לב) בכורות יד. [מולין קנ. לעיל י:]. (לג) [בכורות יד:]. (לד) בכורות טו., (לה) [עיכורין פב. וש״נ]. (לו) [עי׳ תוס׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ומולין. ש״מ]. (לז) [עי׳ תוס׳ מזיר מה: ד״ה רבי מאיר דמיר דאיר ועוד שם ד״ה מפני]. (לח) [עי׳ תוס׳ נדה דף מ״ז ע״א ד״ה מודה. ש״מ]. (לט) קדושין נח. מולין פה., (מ) [עתוס׳ פסחים כ: ד״ה לאוי ועתוס׳ שבת כה. ד״ה כך]. (מא) [עי׳ פסחים דף ל״ג ע״ב. ש״מ]. (מב) [במדבר יח, ולדשם זו בשבת כה.]. (מג) [קדושין נו: מולין קטו.]. (מד) [וס״ל רש״י ר״ב יעוין תו׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ואין נוטעין ותו׳ סוכה נ״ה ע״א ד״ה לפי. (רב״פ)].

(מה) [נלעיל לא. וש״נ]. (מו) בכורות יד. [מולין קנ. לעיל י:]. (מז) [בכורות יד:]. (מח) בכורות טו., (מט) [עיכורין פב. וש״נ]. (נ) [עי׳ תוס׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ומולין. ש״מ]. (נא) [עי׳ תוס׳ מזיר מה: ד״ה רבי מאיר דמיר דאיר ועוד שם ד״ה מפני]. (נב) [עי׳ תוס׳ נדה דף מ״ז ע״א ד״ה מודה. ש״מ]. (נג) קדושין נח. מולין פה., (נד) [עתוס׳ פסחים כ: ד״ה לאוי ועתוס׳ שבת כה. ד״ה כך]. (נה) [עי׳ פסחים דף ל״ג ע״ב. ש״מ]. (נו) [במדבר יח, ולדשם זו בשבת כה.]. (נז) [קדושין נו: מולין קטו.].

(נח) [נלעיל לא. וש״נ]. (נט) בכורות יד. [מולין קנ. לעיל י:]. (ס) [בכורות יד:]. (סא) בכורות טו., (סב) [עיכורין פב. וש״נ]. (סג) [עי׳ תוס׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ומולין. ש״מ]. (סד) [עי׳ תוס׳ מזיר מה: ד״ה רבי מאיר דמיר דאיר ועוד שם ד״ה מפני]. (סה) [עי׳ תוס׳ נדה דף מ״ז ע״א ד״ה מודה. ש״מ]. (סו) קדושין נח. מולין פה., (סז) [עתוס׳ פסחים כ: ד״ה לאוי ועתוס׳ שבת כה. ד״ה כך]. (סח) [עי׳ פסחים דף ל״ג ע״ב. ש״מ]. (סט) [במדבר יח, ולדשם זו בשבת כה.]. (ע) [קדושין נו: מולין קטו.].

(עא) [נלעיל לא. וש״נ]. (עב) בכורות יד. [מולין קנ. לעיל י:]. (עג) [בכורות יד:]. (עד) בכורות טו., (עה) [עיכורין פב. וש״נ]. (עו) [עי׳ תוס׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ומולין. ש״מ]. (עז) [עי׳ תוס׳ מזיר מה: ד״ה רבי מאיר דמיר דאיר ועוד שם ד״ה מפני]. (עח) [עי׳ תוס׳ נדה דף מ״ז ע״א ד״ה מודה. ש״מ]. (עט) קדושין נח. מולין פה., (פ) [עתוס׳ פסחים כ: ד״ה לאוי ועתוס׳ שבת כה. ד״ה כך]. (פא) [עי׳ פסחים דף ל״ג ע״ב. ש״מ]. (פב) [במדבר יח, ולדשם זו בשבת כה.]. (פג) [קדושין נו: מולין קטו.].

(פד) [נלעיל לא. וש״נ]. (פה) בכורות יד. [מולין קנ. לעיל י:]. (פו) [בכורות יד:]. (פז) בכורות טו., (פח) [עיכורין פב. וש״נ]. (פט) [עי׳ תוס׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ומולין. ש״מ]. (צ) [עי׳ תוס׳ מזיר מה: ד״ה רבי מאיר דמיר דאיר ועוד שם ד״ה מפני]. (צא) [עי׳ תוס׳ נדה דף מ״ז ע״א ד״ה מודה. ש״מ]. (צב) קדושין נח. מולין פה., (צג) [עתוס׳ פסחים כ: ד״ה לאוי ועתוס׳ שבת כה. ד״ה כך]. (צד) [עי׳ פסחים דף ל״ג ע״ב. ש״מ]. (צה) [במדבר יח, ולדשם זו בשבת כה.]. (צו) [קדושין נו: מולין קטו.].

(צז) [נלעיל לא. וש״נ]. (צח) בכורות יד. [מולין קנ. לעיל י:]. (צט) [בכורות יד:]. (ק) בכורות טו., (קא) [עיכורין פב. וש״נ]. (קב) [עי׳ תוס׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ומולין. ש״מ]. (קג) [עי׳ תוס׳ מזיר מה: ד״ה רבי מאיר דמיר דאיר ועוד שם ד״ה מפני]. (קד) [עי׳ תוס׳ נדה דף מ״ז ע״א ד״ה מודה. ש״מ]. (קה) קדושין נח. מולין פה., (קו) [עתוס׳ פסחים כ: ד״ה לאוי ועתוס׳ שבת כה. ד״ה כך]. (קז) [עי׳ פסחים דף ל״ג ע״ב. ש״מ]. (קח) [במדבר יח, ולדשם זו בשבת כה.]. (קט) [קדושין נו: מולין קטו.].

(קי) [נלעיל לא. וש״נ]. (קיא) בכורות יד. [מולין קנ. לעיל י:]. (קיב) [בכורות יד:]. (קיג) בכורות טו., (קיד) [עיכורין פב. וש״נ]. (קטו) [עי׳ תוס׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ומולין. ש״מ]. (קטז) [עי׳ תוס׳ מזיר מה: ד״ה רבי מאיר דמיר דאיר ועוד שם ד״ה מפני]. (קיח) [עי׳ תוס׳ נדה דף מ״ז ע״א ד״ה מודה. ש״מ]. (קיט) קדושין נח. מולין פה., (קכ) [עתוס׳ פסחים כ: ד״ה לאוי ועתוס׳ שבת כה. ד״ה כך]. (קכא) [עי׳ פסחים דף ל״ג ע״ב. ש״מ]. (קכב) [במדבר יח, ולדשם זו בשבת כה.]. (קכג) [קדושין נו: מולין קטו.].

(קכד) [נלעיל לא. וש״נ]. (קכה) בכורות יד. [מולין קנ. לעיל י:]. (קכו) [בכורות יד:]. (קכז) בכורות טו., (קכח) [עיכורין פב. וש״נ]. (קכט) [עי׳ תוס׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ומולין. ש״מ]. (קל) [עי׳ תוס׳ מזיר מה: ד״ה רבי מאיר דמיר דאיר ועוד שם ד״ה מפני]. (קלא) [עי׳ תוס׳ נדה דף מ״ז ע״א ד״ה מודה. ש״מ]. (קלב) קדושין נח. מולין פה., (קלג) [עתוס׳ פסחים כ: ד״ה לאוי ועתוס׳ שבת כה. ד״ה כך]. (קלד) [עי׳ פסחים דף ל״ג ע״ב. ש״מ]. (קלה) [במדבר יח, ולדשם זו בשבת כה.]. (קלו) [קדושין נו: מולין קטו.].

(קלז) [נלעיל לא. וש״נ]. (קלח) בכורות יד. [מולין קנ. לעיל י:]. (קלט) [בכורות יד:]. (קמ) בכורות טו., (קמא) [עיכורין פב. וש״נ]. (קמב) [עי׳ תוס׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ומולין. ש״מ]. (קמג) [עי׳ תוס׳ מזיר מה: ד״ה רבי מאיר דמיר דאיר ועוד שם ד״ה מפני]. (קמד) [עי׳ תוס׳ נדה דף מ״ז ע״א ד״ה מודה. ש״מ]. (קמה) קדושין נח. מולין פה., (קמו) [עתוס׳ פסחים כ: ד״ה לאוי ועתוס׳ שבת כה. ד״ה כך]. (קמז) [עי׳ פסחים דף ל״ג ע״ב. ש״מ]. (קמח) [במדבר יח, ולדשם זו בשבת כה.]. (קמט) [קדושין נו: מולין קטו.].

(קנ) [נלעיל לא. וש״נ]. (קנא) בכורות יד. [מולין קנ. לעיל י:]. (קנב) [בכורות יד:]. (קנג) בכורות טו., (קנד) [עיכורין פב. וש״נ]. (קנה) [עי׳ תוס׳ ע״ז מ״ח ע״ב ד״ה ומולין. ש״מ]. (קנו) [עי׳ תוס׳ מזיר מה: ד״ה רבי מאיר דמיר דאיר ועוד

אשם תלוי ישרף. אם שחטו וקודם זריקת דמו נודע לו שלא חטא והשתא הוי ב) חולין שנשחטו בעזרה אבל אם לא נודע לו יאכל כשאר אשמות דאשם קרייה רחמנא בפרשת ויקרא [ה] לכפר על הספק ולהגין מן הייסוריס עד שיודע לו אם ולמי חטא ויביא חטאת כדאמרינן בכריתות בפ׳ בתרא (כו:): **חטאת העוף בו.** כגון אשה שהפילה [יז] ספק ולד ספק אינו ולד כיון דחטאת [יח] העוף היא כדכתיב [ויקרא יב] וכן יונה או תור לחטאת מביאתה על הספק דהואיל ואינה [יט] נקטרת לא איכפת לן אי זריק דם על הספק ואינה נאכלת דשמא לא ולד היה וחולין היא זו ובלה היא ואין [יט] חולין נאכלין במליקה ותשרף דהוי לה כשאר קדשים פסולין ובמסכת נזיר (דף כט.) ילפינן שפיר דחטאת העוף ג) באה על הספק: **יטילנה לאמה.** אמת המים עוברת בעזרה ויוצאה לנחל קדרון. ואידי לא [כא] דעור רך הוא מתמקמק ואינו עומד בקילוח המים: **כל הנשרפין לא יקברו.** ד למאן אתי איים ומשכח להו ואכיל להו: **ונקברין לא ישרפו.** בגמ׳ מפרש טעמא: **גמ׳ מנא הסיט.** מלא הרחקת ה) גודל מאצבע מה שהוא יכול להרחיק: **למר בכור.** אסור בהנאה דקדשים הוא: **ילדן.** גבי למר נקט בגד וגבי שער נקט שק כי אורחא דמילתא: שער נזיר טהור ישרף דשרפה כתיבא ביה דכתיב ונתן על האש וגו׳ מ). שער נזיר טמא לא כתיב ביה שרפה: **ולא בשק.** הא דקתני ילדן היינו שהלג שער נזיר ופטר חמור בשק דאי אמרת בשק אתי איים ומתהני בה הואיל ואינו כלה עד לאחר זמן ומתני׳ יג) בשער עצמו שלא נהלג ואידי ואידי בטהור לו טמא: **ור׳ אלעזר אומר כו׳.** ואידי ואידי בשק. ופטר חמור לקמן משני לה ומוקים לה כר׳ יהודה ט): **ליבטל ברובא.** הא קתני שער נזיר יז) ופטר חמור בשק במשמע מעט ממנו בבגד גדול של היתר. יח) ואי קשיא הא דאמרי׳ במס׳ נדה (דף סא.): בגד שאבד בו כלאים ה״ז לא יאמרו לעובד כוכבי׳ ואמאי אסור למוכרו וליבטל ההוא חוט ברובא כי היכי דאמרי׳ הכא הא לאו פירכא היא דבכלאים לא אמר ליבטל ברובא דעיקר איסור כלאים לא אסרה תורה אלא על ידי תערובת וכלאים מתרגמינן כ) עירובין ולא שייך בהו ביטול: **בליפורפא.** שעשה מן האיסור צורת לפור בשק דאשתיב דמיפה ליה לכולי שק ולא מיבטל: **הא מני.** דהשתא ס״ד דהכי מתרץ הא מני דאזיל לאומרא ר׳ יהודה היא: **אמר ליה קשיא לן לשלופינהו.** דאפשר בתקנה ואת מוקמת כר׳ יהודה היכא דאיכא תקנתא מי אמר רבי יהודה אמר ליה הכי קאמינא יח) לה ל״א לשלופינהו מוטב ודקא קשיא לך פטר חמור אפטר חמור הא דקתני שרף ובמתני׳ יקבר לא תיבעי בנזיר יח) (כאן בטמא כאן בטהור) אלא אוקמה כר׳ יהודה כולה ומיתוקמא שפיר: **מ״מ.** נקברין לא ישרפו משום דנקברים אפרן אסור ואתו יט) למישרייא: **דם הנדה ובשר המת.** אע״ג דקי״ל במס׳ נדה (דף נד:) מטמאין לחין ויבשין יט) היכא דנעשו אפר בעלמא טהורין אם אין שם מלא תרווד רקב ומותר בהנאה ובשר המת מן הנקברין הוא ושרי אפרו: **שנטמלה דמה.** שנעשית מצותה: **מוראה ונוצה שלה.** נקברין גינהו דאמרי׳ בפ״ק דיומא (דף כא.). מוראה ונוצה ודישון מזבח הפנימי והמנורה נבלעין במקומן: **ומותרין.** אפילו לכתחלה אם חפר ונטלן: **כל הנשרפין.** כגון חמץ ותרומה וערלה וכלאי הכרם אפרן מותר לכיבוס בגדים: **נעולם אסור ומיערב לא עריב בו׳.** האי מקשה מפרש וחזיל לברייתא דלא תיקשי ליה היא גופה כיון דאפר עני אשרה ואפר הקדש שניהן אסורין אמאי פליג להו מהדדי ולא תני חוץ מעני אשרה ואפר הקדש ולא ליתני לעולם אסור ומפרש משום דאינן שוין דאשרה יש לה ביטול ביד עובד כוכבים כדקיי״ל בס׳ ע״ז מנין לעובד כוכבים שפוסל אלוהו דכתיב [דברים ז] פסילי אלהיהם ג) וכתיב [שם] ולקחת לך בפ׳ ר׳ שמעאל (ע״ז נב.) בגמ׳ עבודת כוכבים של עובד כוכבים אסור כו׳: ה״ג **לא הוה איים דלמעו.** דאי הדליקה אדם מעל המסיק ונפק אפר לחולין והיך דטעונין שרפה בלא שום מעילה יצא אפרן לחולין דקדשתייהו הואיל ונפקלו והא דקתני אפר הקדש אסור היכא דליכא מעילה ולא הוה איים דלמעו ובעני הקדש קאמר: **כי תניא הא.** דאפר הקדש אסור במלא קומץ של הדשן קאמר שהכהן תורם בכל יום שחרית ונותנו אצל המזבח כדאמר בפ״ב דיומא (דף כד.) נאמר כאן והריס [ויקרא ו] ונאמר להלן בקומצו והריס [שם] מה להלן בקומצו אף כאן בקומצו: **ושמו אצל המזבח ושמו כוהנים.** וכיון דטעון גניזה אסור בהנאה:

הדרן עלך יש בקדשי מזבח וסליקא לה מסכת תמורה

אשם תלוי א) ישרף רבי יהודה אומר יקבר ב) חטאת העוף הבאה על הספק ג) תשרף ר׳ יהודה אומר יטילנה לאמה ד) כל הנקברין לא ישרפו וכל הנשרפין לא יקברו ר׳ יהודה אומר אם רצה להחמיר על עצמו לשרוף את הנקברין רשאי אמרו לו אינו מותר לשנות:

גמ׳ ה) שער הנזיר יקבר דרמי ליה טבי לרב נחמן תנן שער הנזיר יקבר ורמינהו ו) האורג ז) מלא הסיט מצמר בכור ח) [בבגד] ידלק הבגד ט) משער הנזיר ופטר חמור בשק ידלק השק א״ל י) כאן בנזיר טמא כאן בנזיר טהור אמר ליה שנית נזיר אנזיר פטר חמור אפטר חמור קשיא אישתיק ולא אמר ליה ולא מידי אמר ליה מידי שמיע לך בהא אמר ליה הכי אמר רב ששת כאן בשק כאן בשער איתמר נמי יא) אמר רבי יוסי ברבי חנינא כאן בשק כאן בשער רבי אלעזר אמר כאן בנזיר טהור כאן בנזיר טמא א״ל [א] יב) ליבטל שק ברובא אמר רב פפא בציפורתא ציפורתא לישלופינהו א״ר ירמיה הא מני ר׳ יהודה היא דאמר אם רצה להחמיר על עצמו לשרוף את הנקברים רשאי אמר ליה קא קשיא לן לשלופינהו ואת מוקמת לה כר׳ יהודה הכי קאמינא אם אפשר לשלופינהו מוטב [ב] ואם לאו אוקמה כר׳ יהודה דאמר אם רצה להחמיר על עצמו לשרוף את הנקברין רשאי יג) ואלו הן הנשרפין: יד) אמר מר חמץ בפסח ישרף סתם לן תנא כר׳ יהודה טו) דאמר אין ביעור חמץ אלא שרפה: תרומה טמאה יז) והערלה כו׳: הא כיצד אוכלין בשרפה משקין בקבורה יח): חטאת העוף כו׳: תניא א״ר יהודה יט) חטאת העוף הבאה על הספק יטילנה לאמה כ) ומנתחה אבר אבר כא) וזורקן לאמה ומתגלגלת והולכת לנחל קדרון: כל הנקברין לא ישרפו כו׳ כב): מ״ט כג) משום כד) דנקברין אפרן אסור ונשרפין אפרן מותר ונקברין אפרן אסור כה) והתניא כו) דם הנדה כז) ובשר המת שנפרכו טהורין מאי לאו טהורין ומותרין לא טהורין ואסורין מתיב רב פנחס כח) עולת העוף שנתמצה דמה מוראתה ונוצה שלה יצאו מידי מעילה מאי לאו יצאו מידי מעילה ומותרין לא יצאו מידי מעילה ואסורין [ג] ונשרפין דהקדש אפרן מותר והא תניא כט) כל הנשרפין אפרם מותר כי חוץ מאפר אשירה ואפר דהקדש לעולם אסור ומיערב הוא דלא קעריב להו ותני להו משום דאשירה יש לה בטילה בעובד כוכבים הקדש אין לו בטילה עולמית קתני מיהא אפר הקדש לעולם אסור אמר רמי בר חמא ל) כגון דנפלה דליקה בעצי הקדש מאליה [ד] כיון לא) דלא ידיע מאן [ה] דלא הוי איניש דלמעול דליפוק אפרן לחולין רב שמעיה אמר כי תניא הא מתניתא [ו] בתרומת הדשן תניא דלעולם אסור לא) דתניא ושמו בנחת לב) ושמו שלא יפזר לג):

הדרן עלך יש בקדשי מזבח וסליקא לה מסכת תמורה

אם אפשר למישלפינהו מוטב. לא) לא קאי כלל אקושיא דליבטלינהו ברובא אלא אקושיא קמייתא דאתם קתני ידלק ומתני׳ יקבר והלשון לב) לא הוקא: לג) ונשרפין לד) מותרין. לה) (הקדש קשיא) ואיתא לי גרסי׳ נשרפין אפרן מותר וכן גרסי׳ במקצת ספרים לו) מיהו יש לישב דלאלימותא נקטוה אפר הקדש הכא לז) דמתני׳ דנשתיין חוץ לזמנן דאפרן מותר ומשום דבסמוך מותיב מיניייהו דקאמר ונשרפין דהקדש לח) דאפרן מותר והתנא קניב ליה הכא:

הדרן עלך יש בקדשי מזבח וסליקא לה מסכת תמורה

אפרן אסור, ורמינהו דם כו׳. כך מצאתי והיא גרסת הגר״א (ש״ס) יג) והתניא נמתק (ש״ס) יד) תיבות דלא ידיע מאן נמתק (ש״ס) עוז) ומאי שלא יפזר. ל״ל כי תניא ההיא באפר הטעון גניזה כדתניא ומאי שלא בנחת ומאי וכו׳, כן כתוב בס״י והיא גרסת הרגמ״ה ז״ל (ש״ס) עוז) שהפילה ואינה יודעת אם הפילה מין חיוב אם מין פטור בפרק המפלת מפרש איזו מין חיוב איזו מין פטור וכיון דחטאת יולדת עוף היא כדכתיב כו׳ (ש״ס) יז) (צ״ק) יח) ואינה נאכלת לא (ש״ס) יט) דאין (צ״ק) כ) בא על הספק ואינה נאכלת כ״ל (ח״ס) לא) ואידי דעוף כך הוא (ש״ס) לב) דעוף כך הוא ממתקמק ויוצא בקילות. (צ״ק) לג) ומתני׳ דקתני יקבר בשער (ש״ס) לד) ופטר חמור שארג בשק דמשמע מעט ג״א שארג בשק כמלא הסיט ליבטל אלי מיעוט של איסור בבגד גדול של היתר (ש״ס) לה) מתיבת ולא קשיא עד סוף הדבור נרשם בחלי לבנה (ש״ס) לו) קאמינא לך אם אפשר לשלופינהו מוטב ואם לאו דקא קשיא (ש״ס) לז) כאן בשק כאן בשער כל״ל. לח) ג״א למשדייהו ל״ל ואתו למשרייא לאפרן. והגה״ה שבגליון משובחת (יעב״ץ) לט) ויבשין אם נפרכו דנעשו (ש״ס) מ) מתיבת וכתיב עד סוף הדבור נרשם בחלקי לבנה (ש״ס) לא) כ״ת תיבת כלל נמתק (ש״ס) [כ״ת. ל״ל שהוא ר״ת כי תירולו]: לב) ג״א כן. ל״ל כו׳ קאי לקושיא כו׳ ואקשיא קמייתא (צ״ק) לג) ג״א מיהו מדוקדק (צ״ק) לד) ונשרפין דהקדש מותרין (ש״ס) לה) דהקדש אפרן מותרין וקשיא למה נקט הקדש ויתא דלרבותא נקטינן אפר הקדש הכא דבמתני׳ תנא דבשתיין כו׳ ונשרפין דהקדש אפרן ק״ק, נוגע התו׳ ע׳ מ״ג (ג׳ קה״ר) לו) ג״א אפילו דהקדש, לז) מיהו יש לישב דלא אמתני׳ נקטיה כל״ל (יעב״ץ) לח) דבמתני׳ מני דבשתיין (דבר״ה) לט) אפרן מותר והתנא:

עין משפט נר מצוה

א [מיי׳ פי״ט מהל׳ פסולי המוקדשין ה״ב]:
ב לד ב מיי׳ שם ופ״א מהל׳ מחוסרי כפרה ה״ו:
ג לה ג מיי׳ פי״ט מהל׳ פסה״מ הלכה יד:
ד לו ד מיי׳ פ״ג מהלכות בכורות הלכה יג:
ה לז ה מיי׳ פי״ט מהל׳ פסה״מ הלכה יב:
ו לח ו מיי׳ שם הלכה יג:
ז לט ז מיי׳ פ״ה מהלכות איסורי ביאה הלכה יד טור״ע יו״ד סי׳ קפח סעיף ד:
ח מ ח מיי׳ פ״ג מהלכות טומאת מת הלכה י:
ט מא ט מיי׳ פ״ב מהל׳ מעילה הלכה ו:
י מב י מיי׳ פי״ט מהל׳ פסה״מ הלכה יג:
יא [מיי׳ פ״ז מהל׳ ע״ז הל״ח]:
יב מג ל מיי׳ פ״ב מהל׳ תמידין ומוספין הל׳ טו:

מוסף רש״י

חטאת העוף הבאה על הספק. כגון הפילה ספק ולד ספק אינו ולד, אינה אוכלת בקדשים שמא ולד הוא עד שתביא כפרתה, הטולה בשה על מנת, אם ילדתי הרי היא לזובחי ואם לא הרי היא נדבה, וחטאת העוף מביאתו על הספק ואין כאן משום חולין בעזרה, דמקרא יפיק במסכת נזיר בפרק מי שאמר (כט.) ואקורה באכילה שמא חולין היא ומליקתה שריה בעזלה, ופליגי בה ר׳ יהודה וחכמים (פסחים כח.). **ואפר** דהקדש לעולם אסור. לחכי נקט גבי הקדש לעולם ובגי אשירה לא נקט לעולם, משום דאשירה יש לה היתר אם נתרפה ערב שבת לה אם שורפה עו״ג ובטלה, אבל הקדש אין בו ביטול אלא אם כן מפורש בשלהי תמורה (שם כז:).

הדרן עלך מסכת תמורה

שינויי נוסחאות

א) תיבות שער הנזיר יקבר נמתק (ש״ס) ב) כמוכר בבגד. ס״א בתוך הבגד ידלק הבגד. ע׳ תוס׳ בכורות (דף לב ע״ב ד״ה בשק) (ש״ס) ג) נמי. ר׳ יוסי בר׳ חנינא אמר כאן. ס״א בפלוגתא דר׳ יוסי בר חנינא אמר כאן (ש״ס) ד) ליבטל בברובא דהא קתני שער הנזיר ופטר חמור בשק אמר ר״פ בלי״ל (ח״ס) ה) רשב״ל. ל״ל אימר דאמר רבי יהודה בפני עצמו על ידי תערובות מי אמר תני אם לא לא לאו למלון רשא״, כן נמצא בס״י והיא גרסת הרגמ״ה ז״ל (ש״ס) ו) תיבות אמר מר נמתק (ש״ס) ז) תרומה טמאה העבלה וכלאי הכרם את שדרכו כו׳ הא כיצד. ונקטא ס״י כתוב רק את שדרכו ליעתיה כו׳ הא כיצד כו׳ וגירסא זאת היא עיקר וכן פי׳ רש״י במתני׳ את שדרכו כו׳ תעבלה וכלאי הכרם קאי, ולא לאה רש״י [לפרש] דקאי נמי על תרומה נמאה דשמן טמא דאי להלקה ויין טמא לגילוח אך יש ליישב בשאר מקרין ולוחק (ש״ס) ח) נקבורה ומלליקין בפת ובשמן של תרומה וגימוח דלמא אתי לידי תקלה אמר רבא פת לזריק לה לגבי העליה שמן דשדי ליה בכלי מאוס (פסחים לג:). אמר אלוי כו׳ מ״ר אמר אלוי ואמאמא הטעוף הבאה בספק הפסק ואולין שנשחטו בעזרה כ״ר שמעון אומר יהודה אומר יקבר כ״ר שמעון אומר ישרפו (ש״ס) ט) יהודה כיצד מטמא (ש״ס) י) לאמה מנתחה אבר אבר וזורקה לאמה (ש״ס) יא) חוזקן לאמה. נ״א ומשליכה לפי אמה (ש״ס) יב) כו׳. נ״א תניא אמרו לו אין מותר לשנות תדע שהרי נשרפין אפרן מותר ונקברין

גליון הש״ם

רש״י ד״ה כל הנשרפין וכו׳ דלמא אתי אינש. קשה לי למאי לריך טעמא זה כיון דמלאתו בשרפה פשיטא דלא יקבר לבטל מלאתו:

הגהות הגר״א

[א] גמ׳ ליבטל שק ל״ג: [ב] שם ואם לאו. כלאמן דחוק ואפשר לאגרגם ואמינא לך והיה כתוב בר״ת וא״ל: [ג] שם ונשרפין דהקדש כו׳. פי׳ וכיון דאיכא נשרפין דאפרן אסור לא אתי למשריי׳ והא דאמר לעולם דמיפה הנקברין ואמרו דאפרן דהלגו אסור כן הוקרך לפרש קושיות הגמ׳ דאל״כ היכן קתני דנשרפין דהקדש אפרן מותר ואפשר לומר ג״כ משום דקתני כל הנקברין לא ישרפו משמע כל הני דתיבא במתני׳ אף קדשים שהפילו כו׳ ואם איתא דנשרפין דהקדש אפרן אסור לא אתי למשריי׳: [ד] שם כיון דלא ידיע מאן. ל״ג כ״ז: [ה] שם דלא הוי כו׳. לא שייך הכא אלא בפ׳ כ״ש שבא לתרץ כיון דלא מייריי בפסולי המוקדשין אלא בעני הקדש נפקו לחולין במעילת המדליק לכך קאמר שבאה בהגה: [ו] שם בתרומת הדשן. גירס״י במלא קומץ של תרומת הדשן תניא כו׳ ואפשר דלהכי נקט כאן השיטור דקומץ דיומר מכאן מותר דומשו הכוון כולו היינו שיטור הקומץ:

רבינו גרשום

אשם תלוי שארג בו פיסול ישרף. כדין שאר קדשים דהא נאכל הוא לכהנים כאשם ודאי: ר׳ יהודה **אומר יקבר.** משום דתני לה בברייתא בגמ׳ בהדי חולין שנשחטו בעורה וכבר אמרי׳ במתני׳ לעיל דחולין שנשחטו בעזרה בני קבורה ע״ם וכבריתות כג: פירש הטעם דהוי מזבח פסול, ו) ובשבת קו. פרש״י דמלא סיט כפול הוי מלא הרחקת גודל מאצבע אבל מלא סיט פשוט הוי הרחקה אמה מאצבע ע״ש ועיין בברטורה בשבת וע׳ בתו׳ מנחות לה ע״ב ד״ה על אצבע כלה ותבלה פירושים שונים (יעב״ץ), ז) [מלבדר יז], ח) [ע׳ רש״י לקמן ד״ה אמר ליה וכו׳ והסוגיא תמוה מאוד לפירושו וע׳ בכרתי ופלתי ס׳ פ״ז סק״ד ד״ה והנה. (ר״ב רגשבורג)], ט) [ויקרא יט],

גליון הש״ם

תלוי וחטאת העוף הבא על הספק. כיון דתני להו בהדי חולין שנשחטו בעזרה קא סבר ר׳ יהודה יקברו ובאשם שאירע בו פיסול קתני דאי לא אירע בו פסול נאכל הוא. כדתניא במס׳ כריתות (עי׳ נזיר כ״ט:) ר׳ יוסי בר׳ יהודה אומר אשם תלוי אין בו אלא ספק אחת ספק קדש הוא ג) דספק אכל חלב ספק חולין הוא דספק שומן הוא ואין בו אלא ספק חולין שנשחטו בעזרה משי״ה נאכלין. ועוד משום דאמרינן (כריתות כה.) מתנבר אדם ומביא אשם תלוי בכל יום שאם לא בא על חטא זה בא על חטא אחר: אבל חטאת העוף. יש בו ב׳ ספיקות של איסור ספק הוא חולין בעזרה וספק איסור נבילה משום דנמלקה ואי חולין היא אי אית בה איסור נבילה מש״ה אינו נאכל: **ונקברין.** אותן שדינן ליקבר אם שרפן אפרן אסור הלכך אסור לשנות שאם היה שורפן היו נהנין מאפרן כדקי״ל דנשרפין אפרן מותר: **דם הנדה ובשר המת.** שדרכן ליקבר אם לא נקברו וכבר הופרכו מעצמן ונעשו אפר טהורין מאי לאו טהורים ומותרים אפרן בהנאה: **עולת העוף שמיצה.** דמה על קיר המזבח **מוראה ונוצה שלה. יצאו מידי מעילה.** שכבר יש להן שעת היתר שאין בהן מצות הקטרה וכבר נעשית מצותן דאין בהן שום מצוה הלכך יצאו מידי מעילה. אבל היא עצמה (כשרה) בשרה מועלין בה עד שתצא לבית הדשן דלא נעשת מצותה עד [שהוסקה] (שהוקטרה) שאין בה שעת היתר לכהנים דכולה כליל. והא מוראה ונוצה דנקברין הן כדתנן המוראה והנוצה נבלעין בארץ במקומן ע״י נס וקתני יצאו מידי מעילה: **מאי לאו** יצאו מידי מעילה ומותר: **לא יצאו ואסור: והאי [דלא] קא עריב להו** דלא אמר חדע מעצי אשירה ואפר הקדש אלא קא הדר ואמר ואפר הקדש לעולם אסור: **משום דאשירה יש לה בטילה בעובד כוכבים.** דאי בטיל לה עובד כוכבים מותרת: **הבא בטאי עסקינן דאפר הקדש לעולם אסור. כגון שנפלה דליקה מאליה.** בהקדש דלא הוה איניש דלמעול בה דינפקון אפר לחולין דזהו דין מעילה אם הוא דבר שמצותה בשריפה מאחר ששרפו שנעשה מצותו אין בו מעילה ואפרו מותר. ואם הוא דבר שאין מצותו בשרפה כיון ששרפו שמעל בו יצא לחולין ואפרו מותר. אבל כשנפלה דליקה מאליה דלא מעל בה אדם דלא יצאת לחולין הלכך אותו אפר הקדש לעולם אסור. והיינו טעמא דהמועל (אמר) חייב קרבן מעילה משום דכיון דמעל בה הוציאה לחולין ומשום כן מביא קרבן מעילה דהוציא הקדש לחולין: **רב שמעיה אמר כי תניא הא.** דאפר הקדש לעולם אסור בתרומת הדשן: **ל״א היינו אפר הטעון גניזה: בדתניא ושמו אצל המזבח** יכול למימר ושם אצל המזבח אלא חד ושמו מיבעי ליה ושמו כולו ואידך ושמו דנפיק מוי״ו מיבעי ליה לדושמו בנחת שלא יפזר סליק:

ג) ל״ל ספק קודש הוא ספק חולין דספק חלב אכל ספק שומן הוא ואין בו וכו׳.